

Број: 17-14-1-297-2/18
Сарајево, 25. јануар 2018. године

**ПАРЛАМЕНТАРНА СКУПШТИНА
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ
- ПРЕДСТАВНИЧКИ ДОМ
- ДОМ НАРОДА**

Б

BOSNA I HERCEGOVINA PARLAMENTARNA SKUPSTINA BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 29-01-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Broj priloga
0102-	05-2-	330	18

Предмет: Сагласност за ратификацију додатног протокола, тражи се

У складу са чланом 16. Закона о поступку закључивања и извршавања међународних уговора ("Сл. гласник БиХ", бр 29/00 и 32/13), достављамо вам ради давања сагласности за ратификацију:

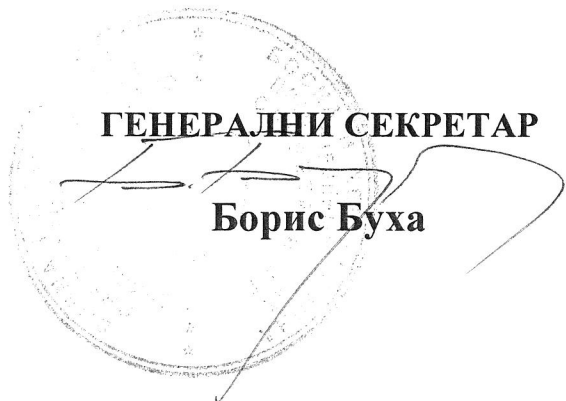
Додатни протокол 5 уз Споразум о измјени и приступању Централноевропском споразуму о слободној трговини (СЕФТА 2006). Додатни протокол је потписао г. Мирко Шаровић, министар спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, 26. маја 2017. године, у Београду.

Будући да је министарство спољне трговине и економских односа БиХ надлежна за провођење поступка за закључивање овог протокола, молимо вас да на састанке ваших комисија, односно сједнице Дома, поред представника Предсједништва БиХ, као предлагача, позовете и представника Комисије који заступницима, односно делегатима може дати све потребне информације.

С поштовањем,

ГЕНЕРАЛНИ СЕКРЕТАР

Борис Буха

MFA-BA-MPP
Broj: 08/1-23-05-2-37501-1/17
Datum: 17.01.2018.godine

**PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO**

PREDSJEDNIŠTVO BOSNE I HERCEGOVINE SARAJEVO			
PRIMLJENO: 24-01-2018			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Redni broj	Dag. putem
17	14-1	297-1	

PREDMET: Prijedlog odluke o ratifikaciji Dodatnog protokola 5 uz Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), dostavlja se

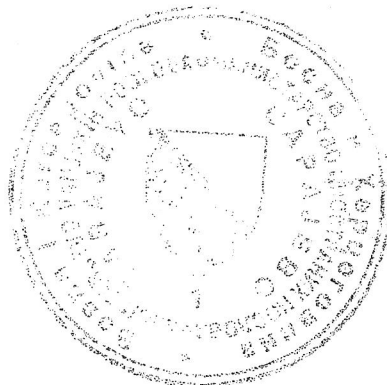
U prilogu akta dostavljamo prijedlog Odluke o ratifikaciji Dodatnog protokola 5 uz Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006), potpisan 26. maja 2017. godine u Beogradu, na engleskom jeziku.

Predsjedništvo Bosne i Hercegovine je na 47. vanrednoj sjednici, održanoj 08. decembra 2016. godine, donijelo Odluku o prihvatanju Dodatnog protokola 5 uz Sporazum o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (CEFTA 2006). Predsjedništvo BiH je na 61. vanrednoj sjednici, održanoj 23. maja 2017. godine donijelo Odluku o prihvatanju promjene potpisnika navedenog protokola i ovlastilo ministra vanjske trgovine i ekonomskih odnosa da potpiše ovaj Dodatni protokol.

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na svojoj 126. sjednici, održanoj 28. decembra 2017. godine, utvrdilo Prijedlog odluke o ratifikaciji navedenog Protokola.

Molimo da Predsjedništvo Bosne i Hercegovine, u skladu sa odgovarajućim odredbama Zakona o postupku zaključivanja i izvršavanja međunarodnih ugovora ("Službeni glasnik BiH" broj 29/00 i 32/13), provede postupak ratifikacije navedenog Protokola.

S poštovanjem,

MINISTAR
Igor Crnadak

Prilog: kao u tekstu

DODATNI PROTOKOL 5

UZ SPORAZUM O IZMJENI I PRISTUPANJU CENTRALNOEVROPSKOM SPORAZUMU O SLOBODNOJ TRGOVINI

Preambula

Imajući u vidu Ministarske zaključke od 21. novembra 2014. koji naglašavanju važnosti poduzimanja napora usmjerenih na produbljivanje provođenja Sporazuma o izmjeni i pristupanju Centralnoevropskom sporazumu o slobodnoj trgovini (u daljem tekstu: „CEFTA 2006”), te uzimajući u obzir odredbe članova 12, 13. i 14(4) CEFTA-e 2006;

Odlučni da uklone prepreke za uzajamnu trgovinu, u skladu sa odredbama Sporazuma iz Marakeša o uspostavljanju Svjetske trgovinske organizacije (u daljem tekstu: „STO”), te da postepeno uspostave bliže trgovinske odnose;

Odlučni da uzajamne trgovinske odnose ostvaruju u skladu sa pravilima STO, bez obzira da li su članice STO;

Uzimajući u potpunosti u obzir važnost pozitivnog doprinosa koji trgovinske olakšice imaju na ekonomski razvoj;

Naglašavajući ulogu procesa usklađivanja sa EU u pokretanju uzajamnog priznavanja programa, dokumenata i kontrola između CEFTA Strana, kao što je predviđeno ovim Dodatnim protokolom 5 (u daljem tekstu: „Protokol”);

Uzimajući u obzir da se nijedna odredba ovog sporazuma ne može tumačiti kao oslobađanje CEFTA Strana od obaveza prema drugim međunarodnim sporazumima, naročito STO;

Odlučni da ojačaju trgovinsko-ekonomske odnose i uzajamno razumijevanje među CEFTA Stranama;

Priznavajući važnost međunarodne saradnje, kao i napore u širenju regionalne saradnje;

Imajući u vidu da su CEFTA Strane odlučne da unaprijede sigurnost u trgovini robama koje ulaze na ili izlaze sa njihove teritorije, bez ometanja trgovinskih tokova;

U nastojanju da olakšaju razvoj trgovine uvođenjem modernih oblika i metoda inspekcije;

Priznavajući potrebu za razmjenom podataka korištenjem elektronskih instrumenata s ciljem jačanja i unapređenja kvaliteta analize rizika koju provode CEFTA Strane;

Ističući neophodnost investiranja u informacione i komunikacione tehnologije da bi se olakšala elektronska razmjena dokumenata između CEFTA Strana, u skladu sa ovim Protokolom;

Naglašavajući važnost sveobuhvatnog pregleda koji će izvršiti svaka CEFTA Strana da bi potvrdila spremnost svoje informaciono-komunikacione tehnološke infrastrukture za provedbu odredbi ovog Protokola koje zahtijevaju elektronsku razmjenu podataka na državnom nivou;

Izražavajući spremnost CEFTA Strana da sarađuju sa Evropskom unijom i drugim međunarodnim donatorima koji su spremni sufinansirati investicije neophodne da bi se zadovoljile potrebe CEFTA Strana za informacionom i komunikacionom tehnologijom za provođenje ovog Protokola; i

Uzimajući u obzir da CEFTA Strane imaju odgovarajući nivo zaštite ličnih podataka;

CEFTA Zajednički odbor u prisustvu svih CEFTA Strana, saglasio se o sljedećem:

Član 1. (Definicije)

Za potrebe ovog Protokola:

- (a) „podaci” označava sve podatke, bez obzira da li su obrađeni ili analizirani, i dokumente, izvještaje i druge vrste komunikacije u bilo kojem obliku, uključujući elektronske, ovjerene ili potvrđene kopije istih;
- (b) „inspekcije” označava svaku radnju kojom carinski organ, ili bilo koji drugi organ za inspekciju ili kontrolu, provodi fizičko ispitivanje ili vizuelni pregled prevoznog sredstva ili same robe kako bi se utvrdilo da je njihova priroda, porijeklo, stanje, zdravlje, sigurnost, količina i vrijednost u skladu sa podacima koji su navedeni na dokumentima koji su dati na uvid;
- (c) „formalnosti” označava svaku formalnost kojoj organi vlasti podvrgavaju privrednog subjekta i koja se sastoji od davanja na uvid ili ispitivanja dokumenata, sertifikata koji prate robu, ili drugih detalja bez obzira na metodu ili sredstvo koje se koristi, koji se odnose na robu ili prevozno sredstvo;
- (d) „rizik” označava vjerovatnoću da će se dogoditi određeni događaj u vezi sa ulaskom, izlaskom, tranzitom, transferom ili krajnjom upotrebom robe koja se kreće između carinskih teritorija CEFTA Strana i između carinske teritorije jedne CEFTA Strane i trećih zemalja, i prisustvo robe koja nije u slobodnom opticaju na teritoriji jedne CEFTA Strane, što ugrožava sigurnost i zaštitu CEFTA Strana, zaštitu zdravlja i života ljudi, životinja ili biljaka, i okoliš;
- (e) „upravljanje rizikom” označava sistematsku identifikaciju rizika i provođenje svih neophodnih mjera za ograničavanje izloženosti riziku. To uključuje aktivnosti poput prikupljanja podataka i informacija, analiziranja i procjenjivanja rizika, propisivanja i poduzimanja mjera i redovnog praćenja i pregleda procesa i njegovih ishoda, na osnovu

izvora i strategija koje su definirale CEFTA Strane, na državnom, regionalnom i međunarodnom nivou;

- (f) „procjena rizika prema podacima dostavljenim prije dolaska robe“ označava analizu rizika i druge analitičke aktivnosti uz korištenje podataka koje dostavlja CEFTA Strana izvoznica, kada je relevantni dokument prihvaćen u IT sistemu datog organa CEFTA Strane uvoznice, i podataka za robu u tranzitu;
- (g) „ovlašteni privredni subjekt“ označava privrednog subjekta koji je osnovan u jednoj od CEFTA Strana, koji se smatra pouzdanim u kontekstu svojih carinskih poslova i, stoga, ima pravo da koristi olakšice u jednoj ili više CEFTA Strana; i
- (h) „granica“ označava svaki prelaz gdje roba ulazi u i/ili izlazi iz carinske teritorije CEFTA Strane.

Član 2. (Obim)

- 2.1. Ne dovodeći u pitanje posebne odredbe koje su na snazi prema pravnim aktima koji su zaključeni između CEFTA Strana, ovaj Protokol se primjenjuje na pojednostavljivanje inspekcija, smanjenje formalnosti u najvećoj mogućoj mjeri, razmjenu podataka u vezi sa prevozom roba između CEFTA Strana i saradnju kroz programe trgovinskog partnerstva.
- 2.2. Ovaj Protokol se ne primjenjuje na inspekcije ili formalnosti koje se odnose na brodove i letjelice kao prevozna sredstva. Međutim, on se primjenjuje na vozila i robu koja se prevozi pomenutim prevoznim sredstvima.
- 2.3. Aktivnosti koje CEFTA Strane poduzimaju u svrhu provedbe ovog Protokola su u skladu sa njihovim domaćim zakonodavstvom.

Član 3. (Opći cilj)

U skladu s ovim Protokolom i njegovim aneksima koji tvore integralni dio Protokola, CEFTA Strane će:

- 1) pojednostaviti inspekcije koje se odnose na sve carinske postupke i smanjiti formalnosti u najvećoj mogućoj mjeri;
- 2) razmjenjivati podatke između carinskih organa u mjeri u kojoj je to dozvoljeno domaćim zakonodavstvom;
- 3) uzajamno priznati državne programe ovlaštenih privrednih subjekata u svakoj CEFTA Strani, pod uvjetom da su i zakoni i provedba svakog državnog programa u potpunosti u skladu sa relevantnom pravnom stečevinom Evropske unije.

Član 4. **(Proširivanje obima)**

- 4.1. Kako bi se ostvario opći cilj olakšavanja trgovine i za potrebe bezbjedonosnih i sigurnosnih kontrola koje omogućavaju zaštitu, CEFTA Strane mogu proširiti obim podataka koji se elektronski razmjenjuju da bi, pored carinskih organa, uključili i druge organe vlasti, u elektronsku razmjenu podataka, te mogu ojačati saradnju između svojih graničnih organa i drugih agencija za kontrolu u pogledu sljedećeg:
 - a) usklađivanje radnih dana i sati;
 - b) usklađivanje postupaka i formalnosti;
 - c) izgradnja i zajednička upotreba objekata;
 - d) zajedničke kontrole; i
 - e) uspostavljanje jedinstvene (*one stop*) kontrole na graničnom prelazu.
- 4.2. U cilju olakšavanja regionalne trgovine kroz pojednostavljenje carinskih i drugih postupaka vezanih za carinjenje robe, te kako bi se smanjile formalnosti vezane za carinjenje robe, podaci između CEFTA Strane razmjenjivat će se prije dolaska robe.
- 4.3. CEFTA Strane će razmjenjivati podatke koji su sadržani u carinskim deklaracijama, dokumentima koji prate carinske deklaracije i certifikate, i sve druge relevantne informacije koje su neophodne za carinjenje roba.

Član 5. **(Upravljanje rizikom)**

- 5.1. CEFTA Strane razmjenjuju podatke putem elektronskih instrumenata s ciljem:
 - a) jačanja i unapređenja kvalitete svoje analize rizika i djelotvornosti kontrola koje se odnose na sigurnost;
 - b) uspostavljanja zajedničkog okvira za upravljanje rizikom, zajedničkih kriterija rizika i zajedničkih prioritetnih kontrolnih područja za CEFTA-u na regionalnom nivou; i
 - c) uspostavljanja elektronskog sistema za provođenje zajedničkog upravljanja rizikom među CEFTA Stranama.
- 5.2. Svaka CEFTA Strana će usvojiti ili zadržati sistem upravljanja rizikom za kontrolu od strane svih nadležnih organa u svim fazama postupka carinjenja. O rezultatima revizije najnovijeg stanja izvještava se CEFTA Odbor za olakšavanje trgovine jednom godišnje.
- 5.3. Svaka CEFTA Strana će kreirati i primijeniti upravljanje rizikom s ciljem izbjegavanja proizvoljne ili neopravdane diskriminacije između CEFTA Strana gdje preovladavaju isti uvjeti, ili prikriveno ograničavanje trgovine između CEFTA Strana.
- 5.4. Svaka CEFTA Strana će carinske kontrole i, u mjeri u kojoj je to moguće, druge relevantne granične kontrole, usmjeriti na pošiljke visokog rizika, a ubrzo će puštanje pošiljki niskog rizika. CEFTA Strana, također može, metodom slučajnog uzorka, izabrati pošiljke za takve kontrole u okviru njenog upravljanja rizikom.

- 5.5. Svaka CEFTA Strana će upravljanje rizikom zasnivati na procjeni rizika primjenom odgovarajućih kriterija selektivnosti. Takvi kriteriji selektivnosti mogu uključivati, između ostalog, Harmonizirani sistem, prirodu i opis robe, zemlju porijekla, zemlju iz koje je roba otpremljena, vrijednost robe, evidenciju trgovca o usklađenosti i vrstu prevoznog sredstva.
- 5.6. CEFTA Strane će, u najvećoj mogućoj mjeri razmjenjivati statističke podatke o rezultatima primjene analize rizika i rezultata svojih kontrola i kriterija selektivnosti u carinjenju robe.
- 5.7. Svaka CEFTA Strana će sa drugim CEFTA Stranama potvrditi putem pisane komunikacije CEFTA Odboru za olakšavanje trgovine, najkasnije tri godine nakon stupanja na snagu ovog Protokola, sljedeće informacije:
- a) Da nadležni organi koji su uključeni u carinjenje robe imaju tim ili odjel čiji je zadatak da projektuje, redovno pregleda i ažurira sisteme upravljanja rizikom;
 - b) Kontakt tačke u svakom nadležnom organu koji je zadužen za upravljanje rizikom;
 - i
 - c) Postojanje zajedničkih ili kompatibilnih sistema za upravljanje rizikom na cijeloj svojoj carinskoj teritoriji.
- 5.8. CEFTA Strane se podstiču da usvoje procedure kojima se omogućava komunikacija u vezi rizika između CEFTA Strana, putem kojih nadležni organi uključeni u carinjenje robe mogu razmjenjivati informacije u vezi rizika.

Član 6.

(Obavijesti o pojačanim kontrolama ili inspekciji)

- 6.1. Kada CEFTA Strana usvoji ili održava sistem izdavanja obavijesti ili smjernica nadležnim organima koji su uključeni u carinjenje robe, za potrebe jačanja nivoa kontrole ili inspekcija na granici u pogledu hrane, pića ili stočne hrane koji su obuhvaćeni obavijestima ili smjernicama za zaštitu života ili zdravlja ljudi, životinja ili biljaka na svojoj teritoriji, sljedeća pravila se primjenjuju u pogledu njihovog izdavanja, prestanka važenja ili privremenog stavljanja van snaga:
- a) obavijest ili smjernica na osnovu rizika može biti izdata prema potrebi;
 - b) obavijest ili smjernica može biti izdata tako da se jednoobrazno primjenjuje samo na one tačke ulaska na kojima se primjenjuju sanitarni i fitosanitarni uvjeti na kojima je zasnovana obavijest ili smjernica;
 - c) obavijest ili smjernica će odmah biti ukinuta ili obustavljena kada prestanu postojati okolnosti koje su do toga dovele ili ako se izmijenjene okolnosti mogu riješiti na način koji je manje restriktivan za trgovinu; i
 - d) odluka o ukidanju ili obustavljanju obavijesti ili smjernice objavljuje se odmah nakon donošenja. Objava o ukidanju ili obustavljanju obavijesti ili smjernice će biti izvršena na nediskriminatoran i lako dostupan način ili će se informacije dostaviti CEFTA Strani izvoznici ili privrednom subjektu izvozniku.

- 6.2 Sve obavijesti, kao što je predviđeno ovim stavom, elektronski su dostupne na web stranicama nadležnih organa CEFTA Strana koji izdaju obavijesti. Svaka CEFTA Strana će objaviti na svom službenom jeziku i na engleskom jeziku spisak u kojem se navodi koje informacije i/ili obavijesti će se objavljivati na web stranicama njihovih organa. Ta ista lista će se objaviti i na CEFTA Transparency Pack.
- 6.3 CEFTA Strana odmah obavještava prevoznika ili uvoznika u slučaju zadržavanja robe koja je deklarirana za uvoz zbog kontrole od strane carinskih organa ili bilo kojeg drugog nadležnog organa.
- 6.4 CEFTA Strana može, po zahtjevu, odobriti ponovni test u slučaju kada je rezultat prvog testa na uzorku, koji je uzeo nadležni organ po dolasku robe koja je prijavljena za uvoz, ima negativan rezultat.
- 6.5 CEFTA Strana će objaviti, na nediskriminatoran i lako dostupan način, naziv i adresu svake laboratorije u kojoj se može provesti testiranje ili dostaviti ove informacije uvozniku kada su mu odobrene mogućnosti predviđene u stavu 6.4.
- 6.6 CEFTA Strana će razmotriti rezultate ponovnog testa, ako postoji, koji je proveden prema stavu 6.4, po pitanju puštanja i carinjenja robe i, ako je odgovarajuće, prihvatit će rezultate takvog testa.

Član 7.

(Objavljivanje naknada i taksi koje se plaćaju na ili su u vezi sa uvozom i izvozom i kazne)

- 7.1. Odredbe ovog člana se primjenjuju na sve naknade i takse, izuzev uvoznih i izvoznih dažbina i poreza predviđenih članom III Sporazuma GATT 1994, koje su CEFTA Strane uvele na ili u vezi s uvozom ili izvozom roba.
- 7.2. Nadležni organi svake CEFTA Strane elektronski će objavljivati informacije o taksama i naknadama i iste se objavljuju u skladu sa članom 1. Sporazuma o trgovinskim olakšicama STO. Ove informacije uključuju naknade i takse koje će se primjenjivati, razlog za takve naknade i takse, nadležni organ i podatke o tome kada i kako se vrši plaćanje.
- 7.3. U provođenju ovog člana, objavljivanje svih naknada i taksi, uključujući sve detalje iz stava 7.2, će se vršiti na službenom jeziku CEFTA Strane koja vrši objavljivanje i na engleskom jeziku.
- 7.4. Sve objave koje se odnose na naknade i takse, kako što je predviđeno stavom 7.2, elektronski će biti dostupne na web stranicama relevantnih nadležnih organa CEFTA Strana. Svaka CEFTA Strana će za potrebe CEFTA Transparency Pack dostaviti jedinstvenu listu, na svom službenom jeziku i na engleskom jeziku, u kojoj se detaljno navode sve naknade i takse, razloge za takve naknade i takse i nadležni organ, kao i informacije o tome kada i kako treba izvršiti plaćanje. Ove jedinstvene liste koje

dostavljaju CEFTA Strane će se pregledati na godišnjem nivou, a relevantna CEFTA Strana će ih bez odlaganja ažurirati kada dođe do promjene u sastavu jedinstvene liste.

- 7.5. Nove ili izmijenjene naknade i takse se neće primjenjivati dok ne istekne odgovarajući period od njihovog objavljivanja, izuzev u hitnim okolnostima. Takve naknade i takse se neće primjenjivati dok se ne objave u skladu sa stavom 7.3. U hitnim slučajevima, CEFTA Strana će obavijestiti CEFTA Odbor za olakšavanje trgovine, u pisanom obliku, o datumu stupanja na snagu novih ili izmijenjenih naknada i taksi, i o razlozima za hitne mjere.
- 7.6. Svaka CEFTA Strana će povremeno pregledati svoje naknade i takse s ciljem smanjenja njihovog broja i raznolikosti kada je to moguće. Ove periodične preglede će na godišnjem nivou vršiti CEFTA Strane. Svaka CEFTA Strana podnosi Izvještaje o godišnjim revizijama CEFTA Odboru za olakšavanje trgovine. Izvještaj o prvoj reviziji podnosi se na prvom sastanku CEFTA Odbora za olakšavanje trgovine koji će se održati godinu dana nakon datuma stupanja na snagu ovog Protokola.
- 7.7. Naknade i takse za carinsko postupanje:
 - a) bit će ograničene na iznos prosječnog troška za pruženu uslugu u vezi sa konkretnom aktivnošću pri uvozu ili izvozu; i
 - b) ne moraju biti u vezi sa konkretnom uvoznom ili izvoznom aktivnošću pod uvjetom da se plaćaju za usluge koje su usko povezane sa carinskim postupkom u vezi robe.
- 7.8. Za potrebe stavova 9 do 15, izraz „kazne“ označava kazne koje izriče carinska uprava CEFTA Strane ili drugi nadležni organ, odgovorni za carinjenje uvezene/izvezene robe ili robe u tranzitu, što je posljedica kršenja carinskih zakona, propisa ili proceduralnih zahtjeva CEFTA Strane, ili bilo kojeg drugog zakona, propisa ili proceduralnog pravila koje se primjenjuje na uvoz, izvoz i tranzit.
- 7.9. Svaka CEFTA Strana će osigurati da se kazne za kršenje carinskog zakona, propisa ili proceduralnog zahtjeva ili bilo kojeg drugog zakona, propisa ili proceduralnog zahtjeva koje se primjenjuje na izvoz, uvoz i tranzit izriču samo protiv osobe/a koje su po njenim zakonima odgovorne za kršenje.
- 7.10. Izrečena kazna će ovisiti o činjenicama i okolnostima slučaja i bit će primjerena stepenu i ozbiljnosti kršenja propisa.
- 7.11. Svaka CEFTA Strana će osigurati kontinuirane mjere s ciljem izbjegavanja:
 - a) sukoba interesa u procjeni i naplati kazni i dažbina; i
 - b) stvaranja poticaja za procjenu ili naplatu kazne koja nije u skladu sa stavom 7.8.
- 7.12. Svaka CEFTA Strana će osigurati da, kada se odredi kazna za kršenje carinskih zakona, propisa ili proceduralnih zahtjeva, ili bilo kojeg drugog zakona, propisa ili proceduralnog zahtjeva koji se primjenjuje na uvoz, izvoz i tranzit, osobe protiv kojih je izrečena kazna dobiju pismeno objašnjenje u kojem se navodi priroda prekršaja i zakon koji se

primjenjuje, propis ili postupak prema kojem je propisan iznos ili raspon kazne za prekršaj.

7.13. Kada lice dobrovoljno prijavi carinskoj upravi CEFTA Strane okolnosti pod kojima je došlo do kršenja carinskog zakona, propisa ili proceduralnog zahtjeva, ili prijavi nekoj drugoj agenciji okolnosti pod kojima je došlo do kršenja drugog zakona, propisa ili proceduralnog zahtjeva koji se primjenjuje na uvoz, izvoz i tranzit prije nego što kršenje otkrije carinska uprava ili druge agencije, CEFTA Strane se podstiču da, kada je to moguće, ovu činjenicu uzme u obzir kao potencijalni ublažavajući faktor prilikom određivanja kazne za tu osobu.

7.14. Odredbe ovog stava se primjenjuju na kazne u prevozu prilikom tranzita iz stava 7.1.

7.15. Svaka CEFTA Strana će osigurati da bilo koja osoba kojoj carinski organi ili drugi nadležni organi odgovorni za carinjenje roba izdaju odluku ima pravo na teritoriji te ugovornice na:

- a) žalbu u upravnom postupku ili razmatranje predmeta od strane upravnog organa više instance ili je neovisan od službenika ili ureda koji je donio odluku; i/ili
- b) žalbu sudu ili preispitivanje odluke.

Član 8.

(Formalnosti u vezi sa uvozom, izvozom i tranzitom)

8.1. S ciljem smanjenja učestalosti i složenosti uvoznih, izvoznih i tranzitnih formalnosti te smanjenja i pojednostavljenja zahtjeva u vezi dokumentacije za uvoz, izvoz i tranzit, istovremeno uzimajući u obzir legitimne ciljeve politika i druge faktore kao što su izmjenjene okolnosti, relevantne nove informacije, poslovne prakse, raspoloživost tehnika i tehnologije, nabolje međunarodne prakse, i doprinosi zainteresiranih strana, svaka CEFTA Strana će preispitati takve formalnosti i zahtjeve u pogledu dokumentacije i, na osnovu rezultata tog preispitivanja osigurati, gdje je to moguće, da se takve formalnosti i zahtjevi u pogledu dokumentacije:

- a) usvoje i/ili primijene s ciljem brzog puštanja i carinjenja roba, a posebno kvarljivih roba;
- b) usvoje i/ili primijene na način koji za cilj ima smanjenje vremena i troškova potrebnih da trgovci i subjekti ispune uvjete;
- c) izabere mjera koja je najmanje restriktivna za trgovinu, kada su na raspolaganju dvije ili više alternativnih mjera za ispunjavanje ciljeva politike ili datih ciljeva; i
- d) ne primjenjuju se, uključujući i njihove pojedinačne dijelove, ukoliko više nisu neophodni.

8.2. CEFTA Strane će preispitati zahtjeve u pogledu formalnosti i dokumentacije koji su povezani sa uvozom, izvozom i tranzitom najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Protokola. Nakon prvog preispitivanja, naredna preispitivanja će se obavljati svake dvije godine. CEFTA Zajednički odbor će izraditi procedure za preispitivanja, te

za razmjenu relevantnih informacija i najboljih praksi između CEFTA Strana, prema potrebi, u roku od šest mjeseci nakon stupanja na snagu ovog Protokola.

- 8.3. Svaka CEFTA Strana će, kada je to moguće, nastojati da prihvati papirne ili elektronske kopije prateće dokumentacije potrebne za uvozne, izvozne ili tranzitne formalnosti koju zahtijevaju carinski organi i drugi nadležni organi.
- 8.4. Kada je nadležni organ CEFTA Strane već u posjedu originala takvih dokumenata, svaki drugi nadležni organ te CEFTA Strane će prihvatiti papirne ili elektronske kopije, gdje je primjenjivo, od nadležnog organa u čijem posjedu se nalazi original umjesto originalnih dokumenata. Svaka CEFTA Strana će potvrditi da su potpisani memorandumi o razumijevanju između njihovih nadležnih organa u smislu osiguravanja uzajamnog prihvatanja papirnih i elektronskih kopija dokumenata između nadležnih organa, kao što se zahtijeva ovim stavom. Potvrda o potpisivanju memoranduma o razumijevanju će se u pisanom obliku dostaviti CEFTA Odboru za olakšavanje trgovine najkasnije u roku od šest mjeseci od stupanja na snagu ovog Protokola. Svi memorandumi o razumijevanju potpisani između nadležnih organa i carinskih organa o kojima je obaviješten CEFTA Odbor za olakšavanje trgovine, navode se u matrici koja je u prilogu ovog Protokola kao Aneks II, kao što je predviđeno članom 18.1.
- 8.5. CEFTA Strana neće zahtijevati original ili kopiju izvoznih deklaracija koje se podnose carinskim organima CEFTA Strane koja vrši izvoz kao uvjet za uvoz. Ništa u ovom stavu ne može spriječiti CEFTA Stranu da zahtijeva dokumente kao što su certifikati, dozvole ili licence, kao uvjet za uvoz kontrolirane ili regulirane robe.
- 8.6. CEFTA Strane se podstiču da koriste relevantne međunarodne standarde, ili njihove dijelove, kao osnovu za svoje uvozne, izvozne i tranzitne formalnosti i procedure, ako nije drugačije propisano ovim Protokolom. CEFTA Strane će odlučiti o učestalosti periodičnih preispitivanja koje treba poduzeti da bi obavijestile druge CEFTA Strane o tome koji međunarodni standardi ili njihovi dijelovi se koriste kao osnova za njihove uvozne, izvozne i tranzitne formalnosti i procedure. Prvo preispitivanje će se obaviti najkasnije u roku od godinu dana od stupanja na snagu ovog Protokola.
- 8.7. CEFTA Strane se podstiču da koordiniraju svoje stavove i uzmu učešća u okviru svojih raspoloživih resursa u pripremi i periodičnom preispitivanju relevantnih međunarodnih standarda od strane odgovarajućih međunarodnih organizacija.
- 8.8. CEFTA Zajednički odbor će izraditi procedure za razmjenu relevantnih informacija i najboljih praksi o provedbi međunarodnih standarda u CEFTA Stranama, prema potrebi.

Član 9.

(Zajedničke procedure na granici i jednoobrazni zahtjevi za dokumentacijom)

- 9.1. Svaka CEFTA Strana će, podložno stavu 9.2, primjenjivati zajedničke carinske postupke i jednoobrazne zahtjeve za dokumentacijom za puštanje i carinjenje roba na svojoj teritoriji. Ništa u stavu 9.2 se neće primjenjivati na način da predstavlja proizvoljnu ili

neopravdanu diskriminaciju ili prikriveno ograničenje između CEFTA Strana u kojima preovladavaju isti uvjeti.

9.2. Ništa u ovom članu neće spriječiti CEFTA Stranu da:

- a) uspostavi različite procedure i zahtjeve za dokumentacijom na osnovu prirode i vrste roba, ili njenog prevoznog sredstva;
- b) uspostavi različite procedure i zahtjeve za dokumentacijom za robu na osnovu upravljanja rizikom;
- c) uspostavi različite procedure i zahtjeve za dokumentacijom kako bi odobrila potpuno ili djelomično oslobađanje od plaćanja uvoznih dažbina i poreza;
- d) primjenjuje elektronsko podnošenje ili obradu; ili
- e) uspostavi različite procedure i zahtjeve za dokumentacijom na način koji je u skladu sa Sporazumom STO o primjeni sanitarnih i fitosanitarnih mjera.

Član 10. (Odbijena roba)

10.1. Kada robu koja se želi uvesti odbije nadležni organ CEFTA Strane zbog toga što roba ne ispunjava propisane sanitarne i fitosanitarne propise ili tehničke propise, CEFTA Strana će, podložno i u skladu sa svojim zakonima i propisima, dozvoliti uvozniku da ponovno ustupi ili da vrati odbijenu robu izvozniku ili drugoj osobi koju izvoznik odredi.

10.2. Kada se ponudi mogućnost iz stava 10.1, a uvoznik je ne iskoristi u razumnom roku, nadležni organ može poduzeti drugačije radnje da bi riješio problem robe koja ne ispunjava propise.

Član 11. (Privremeni uvoz roba i unutrašnja i vanjska obrada)

11.1. Privremeni uvoz roba

Svaka CEFTA Strana će omogućiti, u skladu sa svojim zakonima i propisima, da roba koja se unosi na njenu carinsku teritoriju bude uvjetno oslobođena, potpuno ili djelimično, od plaćanja uvoznih dažbina i poreza, ako se ta roba unosi na njenu carinsku teritoriju za posebnu namjenu, namijenjena je ponovnom izvozu u određenom roku i nije pretrpjela nikakvu promjenu osim uobičajene amortizacije i propadanja uslijed korištenja.

11.2. Unutrašnja i vanjska obrada

- a) Svaka CEFTA Strana će omogućiti, u skladu sa svojim zakonima i propisima, unutrašnju i vanjsku obradu robe. Roba za koju je odobrena vanjska obrada može biti ponovno uvezena, uz potpuno ili djelimično oslobađanje od uvoznih carina i poreza u skladu sa zakonima i propisima CEFTA Strane.
- b) Za potrebe ovog člana, izraz „unutrašnja obrada“ označava carinski postupak prema kojem određena roba može ući na carinsku teritoriju CEFTA Strane uz uvjetno oslobađanje, potpuno ili djelomično, od plaćanja uvoznih dažbina i poreza,

ili s pravom povrata carine na osnovu činjenice da je ta roba namijenjena proizvodnji, obradi ili popravci te kasnijem izvozu.

- c) Za potrebe ovog člana, izraz „vanjska obrada“ podrazumijeva carinski postupak prema kojem roba, koja se nalazi u slobodnom prometu na carinskoj teritoriji CEFTA Strane, može biti privremeno izvezena za potrebe proizvodnje, obrade ili popravke u inostranstvu da bi zatim bila ponovno uvezena.

Član 12. **(Sloboda tranzita)**

- 12.1. Nijedan propis i formalnost u vezi sa tranzitom koji nameće CEFTA Strana, neće biti:
 - a) zadržan ukoliko okolnosti ili ciljevi koji su doveli do njihovog usvajanja više ne postoje ili se izmijenjene okolnosti ili ciljevi mogu riješiti na razuman i manje restriktivan način za trgovinu;
 - b) primijenjeni na način koji bi tvorio prikriveno ograničavanje tranzita.
- 12.2. Tranzit neće biti uvjetovan naplatom bilo kakvih naknada ili taksi koje se nameću u pogledu tranzita, osim naknada za prevoz, odnosno naknada koje su srazmjerne administrativnim troškovima koji nastaju u tranzitu, ili troškovima pruženih usluga.
- 12.3. CEFTA Strane neće tražiti, poduzimati ili održavati bilo kakva dobrovoljna ograničenja ili bilo kakve slične mjere u pogledu tranzita. Time se ne dovode u pitanje postojeći i budući državni propisi, bilateralni ili multilateralni aranžmani koji se odnose na reguliranje transporta, u skladu sa pravilima STO.
- 12.4. Svaka CEFTA Strana će odobriti proizvodima koji su u tranzitu preko teritorije bilo koje druge CEFTA Strane tretman koji nije manje povoljan od onog koji bi se odobrio takvim proizvodima koji se transportiraju iz svog mjesta porijekla na odredište bez prolaska kroz teritoriju te druge CEFTA Strane.
- 12.5. Formalnosti, potrebna dokumentacija i carinske kontrole u vezi sa tranzitom neće predstavljati veće opterećenje nego što je neophodno da bi:
 - a) roba bila identificirana; i
 - b) da bi se osiguralo ispunjavanje tranzitnih zahtjeva.
- 12.6. Jednom kada je roba stavljena u tranzitni postupak i dobila odobrenje da nastavi put od mjesta porijekla na teritoriji CEFTA Strane, ona neće podlijeći nikakvim carinskim dažbinama niti nepotrebnom odlaganju ili ograničenjima dok ne završi svoj tranzit na odredištu koje se nalazi na teritoriji CEFTA Strane.
- 12.7. CEFTA Strane neće primjenjivati tehničke propise i postupke ocjenjivanja usaglašenosti za robu u tranzitu, u smislu značenja Sporazuma o tehničkim barijerama za trgovinu STO.

- 12.8. CEFTA Strane će dozvoliti i omogućiti podnošenje i obradu tranzitne dokumentacije i podataka unaprijed, prije dolaska robe.
- 12.9. Kada saobraćaj u tranzitu dođe u carinski ured gdje napušta teritoriju CEFTA Strane, taj carinski ured će odmah prekinuti operaciju tranzita ukoliko su uvjeti za tranzit ispunjeni.
- 12.10. Kada CEFTA Strana zahtjeva garanciju u obliku jamstva, depozita ili drugog odgovarajućeg monetarnog ili nemonetarnog instrumenta za tranzit, takva garancija će biti ograničena na osiguravanje ispunjenosti zahtjeva koji proističu iz takvog tranzita.
- 12.11. Kada CEFTA Strana utvrdi da su njeni zahtjevi u pogledu tranzita ispunjeni, garancija se oslobađa bez odlaganja.
- 12.12. Svaka CEFTA Strana će, na način koji je u skladu sa njenim zakonima i propisima, dozvoliti sveobuhvatne garancije koje uključuju višestruke transakcije za iste subjekte ili obnavljanje garancija bez oslobađanja za naredne pošiljke.
- 12.13. Svaka CEFTA Strana će učiniti javno dostupnim relevantne informacije koje koristi za određivanje garancije, uključujući garancije za pojedinačne transakcije i, kada je primjenjivo, garancije za višestruke transakcije. Sve informacije, kao što se predviđa ovim stavom, bit će dostupne elektronski na web stranicama relevantnih nadležnih organa CEFTA Strana. Svaka CEFTA Strana će relevantnu publikaciju objaviti na svom službenom jeziku i na engleskom. Iste informacije će se objaviti i u CEFTA Transparency Pack.
- 12.14. Svaka CEFTA Strana može zahtijevati upotrebu carinskih konvoja ili carinske pratnje za tranzit samo u okolnostima koje predstavljaju visoki rizik ili kada u skladu sa carinskim zakonima i propisima se ne može osigurati kroz upotrebu garancija. Opća pravila koja se primjenjuju na carinske konvoje ili carinsku pratnju, će se objaviti u skladu sa članom 1. Sporazuma o trgovinskim olakšicama STO. Sve objave, kako je predviđeno ovim stavom, bit će elektronski dostupne na web stranicama carinskih organa CEFTA Strana. Svaka CEFTA Strana će relevantne publikacije učiniti dostupnim na svom službenom jeziku i na engleskom jeziku.
- 12.15. CEFTA strane će nastojati sarađivati i koordinirati jedni sa drugima sa ciljem povećanja slobode tranzita. Takva saradnja i koordinacija smije uključiti, ali nije ograničena na, sporazum o:
- a) naknadama;
 - b) formalnostima i zakonskim uvjetima; i
 - c) funkcionisanju tranzitnih režima u praksi.
- 12.16. Svako pitanje vezano za saradnju i koordinaciju, kao što se navodi u stavu 12.15, proslijedit će se CEFTA Pododboru za carine i pravila porijekla kao prioritarno pitanje, u slučaju da prije toga nije pronađeno drugo bilateralno rješenje.
- 12.17. Svaka CEFTA Strana će nastojati da imenuje državnog koordinatora za tranzit kojem druge CEFTA Strane mogu uputiti sva pitanja i prijedloge koji se odnose na dobro

funkcioniranje tranzitnih operacija. CEFTA Strane će staviti na raspolaganje sve kontakt podatke svog nacionalnog koordinатора za tranzit, putem Sistematske elektronske razmjene podataka (SEED) ili bilo kojeg drugog sredstva elektronske komunikacije koje je dostupno svim CEFTA Stranama.

Član 13.

(Posebne odredbe koje se odnose na razmjenu podataka)

- 13.1. Carinski i drugi nadležni organi koji su uključeni u carinjenje robe razmjenjivaće podatke, na državnom i međunarodnom nivou, korišćenjem infrastrukture za razmjenu podataka uspostavljene između carinskih organa, u skladu s Aneksom I ovog dokumenta, koji čini integralni dio ovog Protokola. CEFTA Strane neće razmjenjivati manje podataka nego što je navedeno u listi minimalnih podataka, ne dovodeći u pitanje obim podataka za razmjenu koji su CEFTA Strane bilateralno dogovorile.
- 13.2. Sve bilateralne liste podataka, koje će se elektronski razmjenjivati između CEFTA Strana, pored minimalne liste podataka, u skladu sa stavom 1, CEFTA Strane će prijaviti CEFTA Zajedničkom odbor najkasnije tri mjeseca nakon stupanja na snagu Protokola. U slučaju bilo kakvih izmjena i dopuna prijavljenih bilateralnih listi koje se bilateralno dogovore između CEFTA Strana nakon ovog datuma, relevantne CEFTA Strane će o tim amandmanima obavijestiti CEFTA predsjedavajućeg, koji trenutno obavlja tu dužnost, a koji će obavijestiti sve druge CEFTA Strane o bilateralnim listama podataka koje su dogovorene između CEFTA Strana, odnosno izmjenama i dopunama istih, odmah nakon prijema takve obavijesti. Nijedan član ovog Protokola se ne primjenjuje na bilo kakvu bilateralnu razmjenu podataka koja se dogovori između CEFTA Strana, a o kojoj nije dostavljena obavijest.
- 13.3. Obim podataka koji se razmjenjuju preko granice može se razlikovati od onog koji se razmjenjuje na državnom nivou.
- 13.4. Svaka CEFTA Strana će usvojiti odnosno zadržati procedure koje omogućavaju podnošenje uvozne dokumentacije i drugih neophodnih informacija, uključujući i manifeste, kako bi se s obradom počelo prije dolaska robe, s ciljem ubrzavanja puštanja robe po njihovom dolasku.
- 13.5. Svaka CEFTA Strana će osigurati za potrebe ranijeg podnošenja dokumente u elektronskom formatu da bi takvi dokumenti bili obrađeni prije dolaska robe.
- 13.6. Svaka CEFTA Strana će obraditi podatke prije dolaska robe, koji se dostavljaju elektronski u okviru upravljanja rizikom od strane svih nadležnih organa koji su uključeni u carinjenje roba, s ciljem usmjeravanja svojih inspekcija na visokorizične pošiljke, u skladu sa članom 5.4. CEFTA Strane će preispitati obim podataka koji se razmjenjuju u okviru ovog Protokola najkasnije dvije godine nakon što ovaj Protokol stupi na snagu, s ciljem procjene da li je postojeći obim razmjene podataka dovoljan za djelotvornost sistema upravljanja rizikom CEFTA Strana, kako za potrebe olakšavanja trgovine tako i za potrebe zadržavanja bezbjedonosnih i sigurnosnih kontrola.

13.7. Republika Moldavija će pokrenuti elektronsku razmjenu podataka, kako je predviđeno u Aneksu I, u pogledu liste minimalnih podataka tek nakon što pristupi Sistemskoj elektronskoj razmjeni podataka (SEED).

Član 14. (Sigurnost veze)

CEFTA Strane koje koristeći državne informacione resurse, prilagodit će vlastite informacione resurse za razmjenu podataka korištenjem sigurne internet veze, primjenom Sistematske elektronske razmjene (SEED) / Virtuelne privatne mreže (VPN).

Član 15. (Softversko- hardverski kompleks za razmjenu informacija)

U svrhu unapređenja interoperabilnosti, svaka CEFTA Strana, prilikom provedbe odredbi ovog Protokola o uspostavljanju softversko – hardverskog kompleksa će :

- a) formirati vlastiti kompleks hardvera, uključujući softver i komunikacioni sistem, koji omogućava uzajamnu razmjenu informacija;
- b) utvrditi norme koje konkretno određuju stepen izloženosti i procedure za dokumentaciju, pristup, skladištenje, prosljeđivanje i zaštitu podataka;
- c) osigurati usklađenost svog softversko – hardverskog kompleksa za elektronsku razmjenu podataka za potrebe sigurnosti informacija, u skladu sa standardima relevantne CEFTA Strane;
- d) odrediti i provesti procedure nabavki za dalje održavanje, nakon implementacije, uz državnu ili drugu finansijsku podršku; i
- e) osigurati kompletno, povjerljivo i pravovremeno pružanje podataka.

Član 16. (Vremenski period elektronske razmjene informacija)

16.1. Elektronska razmjena informacija će se obavljati u stvarnom vremenu i u skladu sa dogovorenom strukturom za prenos podataka, sastavom, formatom i standardima, u skladu sa Aneksom I.

16.2. Struktura, format i standardi za prenos podataka će biti jedinstveni u svim CEFTA Stranama.

Član 17. (Povjerljivost podataka)

17.1. Podaci koje dostavljaju CEFTA Strane će biti povjerljivi i koristit će se isključivo za potrebe ovog Protokola.

- 17.2. Bez saglasnosti CEFTA Strane koja pruža podatke, a koji se primaju u skladu sa ovim Protokolom, isti se neće prenositi drugim CEFTA Stranama.

Član 18.

(Transparentnost u razmjeni podataka na državnom nivou)

- 18.1. CEFTA Strane će poduzeti sve neophodne korake u skladu sa svojim domaćim zakonodavstvom kako bi osigurale razmjenu podataka između svojih carinskih organa i drugih nadležnih organa koji su uključeni u carinjenje roba. Za potrebe transparentnosti, aranžmani na državnom nivou koji osiguravaju međuagencijsku razmjenu podataka su navedeni u matrici u prilogu ovog Protokola (Aneks II).
- 18.2. CEFTA Strane će ažurirati listu memoranduma o razumijevanju/saradnji na državnom nivou, kada god dođe do izmjene u ovim memorandumima, putem matrice u prilogu ovog Protokola. Obavijesti o ažuriranju podataka će se pismenim putem dostaviti CEFTA Odboru za olakšavanje trgovine.

Član 19.

(Elektronsko plaćanje)

- 19.1. Svaka CEFTA Strana će usvojiti odnosno zadržati procedure koje omogućavaju elektronsko plaćanje carina, poreza, naknada i taksi koje naplaćuju carinski organi prilikom uvoza i/ili izvoza.
- 19.2. CEFTA Strane obavještavaju CEFTA Zajednički Odbor, najkasnije godinu dana nakon stupanja na snagu ovog Protokola, u pisanom obliku i na engleskom jeziku, o listi postupaka koji omogućavaju elektronsko plaćanje carina, poreza, naknada i taksi, kako je predviđeno stavom 19.1.

Član 20.

(Razdvajanje puštanja robe od konačnog određivanja carina, poreza, naknada i taksi)

- 20.1. Svaka CEFTA Strana će usvojiti odnosno zadržati procedure kojima se omogućava puštanje roba prije konačnog određivanja carina, poreza, naknada i taksi, ako ta odluka nije donesena prije ili po dolasku robe, ili što je moguće prije, nakon dolaska robe, i pod uvjetom da su svi drugi uvozno / izvozni zahtjevi ispunjeni.
- 20.2. Kao uvjet za takvo puštanje, CEFTA Strane mogu zatražiti:
- a) plaćanje carina, poreza, naknada i taksi koje su određene prije, ili po dolasku robe, i garanciju za sve još neutvrđene iznose u obliku jamstva, depozita, ili drugog odgovarajućeg instrumenta koji je predviđen njihovim zakonodavstvom; ili
 - b) garanciju u obliku jamstva, depozita ili drugog odgovarajućeg instrumenta koji je predviđen njihovim zakonodavstvom.

- 20.3. Takva garancija neće biti veća nego što je iznos koji CEFTA Strane zahtijevaju da bi osigurale plaćanje carina, poreza, naknada i taksi koje su, u konačnici, plative za robu koja je pokrivena garancijom.
- 20.4. U slučajevima gdje je prekršaj otkriven traži se nametanje monetarnih kazni ili prekršajnih kazni. Garancija se može zahtijevati za kazne i prekršajne kazne koje mogu biti nametnute.
- U slučajevima kada je otkriven prekršaj za koji se izriču novčane kazne, može se zahtijevati garancija za eventualne novčane kazne.
- 20.5. Garancija iz stavova 20.2(a) i 20.2(b) će biti oslobođena kada više ne bude potrebna.
- 20.6. Ništa u ovim odredbama ne utječe na pravo CEFTA Strana da ispituju, zadrže, oduzmu ili zaplijene, ili tretiraju robu na bilo koji način koji nije u suprotnosti sa pravilima relevantnih sporazuma STO.

Član 21. (Naknadna kontrola)

- 21.1. S ciljem ubrzavanja puštanja roba, svaka CEFTA Strana će uvesti ili nastaviti provoditi kontrolu nakon carinjenja robe da bi osigurala usklađenost sa carinskim i drugim povezanim zakonodavstvom.
- 21.2. Svaka CEFTA Strana će na osnovu rizika, koji može uključivati odgovarajuće kriterije selekcije, odabrati bilo koji privredni subjekat ili pošiljku za naknadnu kontrolu. Svaka CEFTA Strana će naknadnu kontrolu provoditi na transparentan način. Kada je u proces kontrole uključen i privredni subjekt i kada su postignuti konačni rezultati, CEFTA Strana će bez odlaganja obavijestiti privrednog subjekta, čija evidencija je predmet kontrole o rezultatima, pravima i obavezama privrednog subjekta, i razlozima koji su doveli do takvih rezultata.
- 21.3. Informacije koje se dobiju u toku naknadne kontrole mogu se koristiti u daljim upravnim ili sudskim postupcima.
- 21.4. CEFTA Strane će koristiti rezultate naknadne kontrole u primjeni upravljanja rizikom.

Član 22. (Određivanje i objavljivanje prosječnog vremena potrebnog za puštanje robe)

- 22.1. CEFTA Strane imaju za cilj mjerenje i objavljivanje svog prosječnog vremena puštanja robe periodično i na konzistentan način, uz korištenje instrumenata kao što su, između ostalog, Studija o vremenu puštanja Svjetske carinske organizacije (koja se u ovom Protokolu naziva „SCO”). Svaka CEFTA Strana može odrediti obim i metodologiju takvog mjerenja prosječnog vremena puštanja u skladu sa svojim potrebama i kapacitetima. Svaka CEFTA Strana će u pisanom obliku potvrditi CEFTA Odboru za olakšavanje trgovine obim i metodologiju svog mjerenja prosječnog vremena puštanja odmah nakon

što ovaj Protokol stupi na snagu. U toj obavijesti, CEFTA Strane mogu odlučiti o prelaznom periodu za primjenu ovog člana. Prelazni period ne može biti duži od jedne godine nakon stupanja na snagu ovog Protokola.

- 22.2. CEFTA Strane su posvećene da sa CEFTA Odborom za olakšavanje trgovine podijele svoja iskustva u mjerenju prosječnog vremena potrebnog za puštanje robe, uključujući i korišćenu metodologiju, identificirana uska grla i rezultirajući utjecaj na efikasnost.

Član 23. **(Kvarljiva roba¹)**

- 23.1. S ciljem sprečavanja gubitaka koji se mogu izbjeći, ili propadanja kvarljive robe, i pod uvjetom da su ispunjeni svi propisani zahtjevi, svaka CEFTA Strana će pustiti kvarljivu robu:
- a) pod normalnim okolnostima, u najkraćem mogućem roku; i
 - b) u izuzetnim okolnostima, kada je to potrebno, van radnog vremena carine i drugih nadležnih organa.
- 23.2. Svaka CEFTA Strana će kvarljivoj robi dati prioritet prilikom zakazivanja pregleda koji mogu biti potrebni.
- 23.3. Svaka CEFTA Strana će ili organizirati ili dozvoliti privrednom subjektu da organizira odgovarajuće skladištenje kvarljive robe koja čeka na puštanje. CEFTA Strane mogu zahtijevati da bilo koji skladišni prostor koji organizira privredni subjekt ima dozvolu, ili odnosno da je za te potrebe određen od strane nadležnih organa. Kretanje roba ka tim skladištima, uključujući i dozvole za subjekta koji prevozi robu, može podlijevati odobrenju, kada je to neophodno, nadležnih organa. CEFTA Strane će, kada je to moguće i u skladu sa domaćim zakonodavstvom, a na zahtjev privrednog subjekta, omogućiti obavljanje svih neophodnih procedura za puštanje robe u tim skladištima.
- 23.4. U slučaju velikog kašnjenja u puštanju kvarljive robe, a na pismeni zahtjev, CEFTA Strana uvoznica će, u onoj mjeri u kojoj je to moguće, saopštiti razloge kašnjenja.

Član 24. **(Saradnja graničnih organ i drugih agencija)**

- 24.1. Svaka CEFTA Strana će osigurati da njeni nadležni organi odgovorni za kontrole na granici i druge kontrole i postupke u vezi s uvozom, izvozom i tranzitom robe međusobno sarađuju i koordiniraju svojim aktivnostima da bi olakšali trgovinu.
- 24.2. CEFTA Strane će osigurati da, brzim delegiranjem nadležnih organa i u njihovo ime, jedna od drugih zastupljenih službi, a poželjno carinska služba, može provoditi inspekcije

¹ Za potrebe ove odredbe, kvarljiva roba je roba koja brzo propada zbog svojih prirodnih karakteristika, posebno ako nije na odgovarajući način skladištena.

za koje su odgovorni ti organi i da, u mjeri u kojoj se te inspekcije odnose na zahtjev za dostavljanje neophodnih dokumenata, provjerava validnost i autentičnost istih te identitet robe koja je deklarirana u tim dokumentima. U tom slučaju, nadležni organi će osigurati da su na raspolaganju sredstva neophodna za provođenje takvih kontrola.

24.3. CEFTA Strane će, u slučaju da se roba uvozi ili ulazi u tranzitu, priznati zakone i postupke u vezi s inspekcijama koje je proveo i dokumente koje je sačinio nadležni organ druge CEFTA Strane, a kojima se potvrđuje da roba ispunjava zakonske uvjete zemlje uvoza ili ekvivalentne zahtjeve u zemlji izvoza, pod uvjetom da su ovi zakoni i postupci i njihova provedba u potpunosti u skladu sa relevantnom pravnom stečevinom Evropske unije. Provjera statusa usklađenosti sa EU će se poduzimati u skladu sa relevantnim postupcima za potvrdu usklađenosti sa EU. Postupke provjere usvaja CEFTA Zajednički odbor. Prije ove potvrde nije moguće izvršiti priznavanje inspekcija i dokumenata, kao što je predviđeno ovim stavom, ne dovodeći u pitanje bilo koji bilateralni pravni akt između CEFTA Strana.

24.4. Kada tako nalaže obim saobraćaja, CEFTA Strane će osigurati da:

- a) granični prelazi budu otvoreni, osim kada je saobraćaj zabranjen, tako da:
 - granice mogu da se pređu 24 sata dnevno uz odgovarajuće inspekcije i formalnosti u pogledu robe koja se nalazi u tranzitnom carinskom postupku, njenih prevoznih sredstava i vozila koja putuju bez tereta, osim u slučajevima kada je granična inspekcija neophodna kako bi se spriječilo širenje bolesti ili zaštitile životinje;
 - inspekcije i formalnosti koje se odnose na kretanje prevoznih sredstava i roba, koji nisu u tranzitnom postupku, mogu se vršiti od ponedjeljka do petka, u neprekidnom trajanju od najmanje 10 sati i subotom u neprekidnom trajanju od najmanje 6 sati neprekidno, osim kada su ti dani državni praznici;
- b) u pogledu vozila i roba koje se transportiraju zrakom, vremenski periodi iz drugog stava tačke (a) će se prilagoditi na način da zadovolje stvarne potrebe i, u tu svrhu, biti će podijeljeni ili produženi ako je to potrebno.

24.5. Kada se nekoliko graničnih prelaza nalazi u neposrednoj blizini određenog pograničnog pojasa, CEFTA Strane se mogu zajednički dogovoriti da neki od ovih prelaza odstupe od stava 24.4, pod uvjetom da su drugi prelazi u tom pojasu u mogućnosti da carine robu i vozila u skladu sa tim stavom.

24.6. U pogledu graničnih prelaza i carinskih ureda i službi iz stava 24.4, i pod uvjetima koje određuju CEFTA Strane, nadležni organi će, ukoliko se to izričito zahtijeva tokom radnog vremena i zbog uvjerljivih razloga, omogućiti provođenje inspekcija i formalnosti izvan radnog vremena, kao izuzetak i pod uvjetom da se, kada je to relevantno, izvrši plaćanje za pružene usluge.

24.7. CEFTA Strane će nastojati da na graničnim prelazima, gdje je to tehnički moguće i opravdano obimom saobraćaja, uspostave brze trake rezervirane za robu u tranzitnom postupku, njena prevozna sredstva, vozila koja putuju bez tereta i svu robu koja podliježe

inspekcijama i formalnostima koje ne prevazilaze one koje se zahtijevaju u pogledu robe koja se kreće u sklopu tranzitnog postupka.

- 24.8. Provedba članova 24.4, 24.5, 24.6 i 24.7 počinje dvije godine nakon što ovaj Protokol stupi na snagu, ne dovodeći u pitanje bilateralne pravne akte između CEFTA Strana koji su dogovoreni prije ovoga datuma. O svim relevantnim bilateralnim pravnim akti kojima su zaključeni prije ovog datuma obavještava se, u pisanom obliku i na engleskom jeziku, CEFTA Odbor za olakšavanje trgovine nakon što relevantni bilateralni pravni akti stupe na snagu.

Član 25. **(Ovlašteni privredni subjekat (OPS))**

- 25.1. Status „ovlaštenog privrednog subjekta“ (OPS) odobrava svaka CEFTA Strana u skladu sa Aneksom III ovog Protokola. Privremeno stavljanje van snage, odbijanje, povlačenje i poništavanje statusa ovlaštenog privrednog subjekta se također vrši u skladu sa Aneksom III. Status OPS priznaju druge CEFTA Strane, pod uvjetom da je provedba programa OPS u potpunosti u skladu sa Aneksom III. Status usklađenosti i provedbe svakog programa OPS potvrđuju druge CEFTA Strane, ne dovodeći u pitanje carinske inspekcije, u skladu sa relevantnim procedurama koje usvaja CEFTA Zajednički odbor.
- 25.2. U svakoj CEFTA Strani, OPS će uživati olakšice u pogledu svih carinskih kontrola kao što je navedeno u Aneksu III.

Član 26. **(Razmjena informacija između CEFTA Strana o programima OPS)**

CEFTA Strane će redovito jedna drugu informirati o identitetu svojih OPS, u svrhu sigurnosti, i uključiti sljedeće informacije:

- a) identifikacija trgovca;
- b) naziv i adresa OPS;
- c) broj dokumenta kojim se daje status OPS;
- d) trenutni status (aktivan, privremeno van snage, povučen);
- e) periodi tokom kojih je status promijenjen;
- f) datum od kojeg važi certifikat; i
- g) organ koji je izdao certifikat.

Član 27. **(Zaštita profesionalne tajnosti i ličnih podataka)**

- 27.1. Podaci koje razmjenjuju CEFTA Strane uživaju zaštitu koja se pruža profesionalnim tajnama i ličnim podacima, kao što je definirano relevantnim zakonima koji su važeći na teritoriji CEFTA Strane koja prima podatke.
- 27.2. Posebice, ovi podaci se neće prenositi osobama koje nisu nadležni organi relevantne CEFTA Strane niti će ih ti organi koristiti za potrebe koje nisu predviđene ovim Protokolom.

Član 28.

(Obavješćavanje o novim inspekcijama i formalnostima)

- 28.1. Kada CEFTA Strana namjerava uvesti novu inspekciju ili formalnost u oblasti koja nije obuhvaćena ovim Protokolom, ona o tome obavještava druge CEFTA Strane najmanje šezdeset dana prije uvođenja.
- 28.2. Relevantna CEFTA Strana će osigurati da mjere koje su poduzete da bi se olakšao prelazak granice ne postanu nefunkcionalne zbog primjene tih novih inspekcija ili formalnosti.

Član 29.

(Zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili tranzita robe)

- 29.1. Odredbe ovog Protokola ne sprečavaju zabrane ili ograničenja uvoza, izvoza ili tranzita roba koje donosi CEFTA Strana i koje su opravdane na osnovu javnog morala, javne politike ili javne sigurnosti, zaštite zdravlja i života ljudi, životinja, biljaka ili okoliša, zaštite nacionalnog blaga koje posjeduje umjetničku, historijsku ili arheološku vrijednost, odnosno zaštite industrijske ili komercijalne imovine.
- 29.2. Svaka CEFTA Strana će ovaj član provoditi na način da izbjegne proizvoljnu ili neopravdanu diskriminaciju između CEFTA Strana kada preovladavaju isti uvjeti, ili prikriveno ograničenje trgovine između CEFTA Strana.

Član 30.

(Tijelo za implementaciju)

CEFTA Zajednički odbor će nadzirati i upravljati provedbom ovog Protokola u skladu sa članovima 40. i 41. CEFTA 2006 Sporazuma.

Član 31.

(Rješavanje sporova)

U skladu sa članom 14.4 CEFTA 2006 Sporazuma, CEFTA Strane će provoditi sve odredbe ovog Protokola za pojednostavljenje i olakšavanje carinskih postupaka i smanjenje formalnosti koje se nameću trgovini. Svaki spor između CEFTA Strana u pogledu tumačenja ili primjene ovog Protokola podliježe procedurama koje su predviđene članom 42. CEFTA 2006 Sporazuma.

Član 32.
(Provedba)

Svaka CEFTA Strana će poduzeti odgovarajuće mjere da bi osigurala djelotvornu i harmoničnu primjenu odredbi ovog Protokola, uzimajući u obzir potrebu da se olakša prelaz roba i potrebu da se postignu uzajamno zadovoljavajuća rješenja za sve poteškoće koje se jave u primjeni tih odredbi.

Član 33.
(Izmjene)

Ovaj Protokol i njegovi dodaci tvore integralni dio CEFTA 2006 Sporazuma. Svaka izmjena i dopuna ovog Protokola se vrši u skladu sa članom 47. CEFTA 2006 Sporazuma.

Član 34.
(Nepodudarnosti)

U slučaju značajnih razlika u podacima u uzajamnoj razmjeni informacija, CEFTA Strane će provesti bilateralne konsultacije da bi identificirale razloge, u roku od mjesec dana po prijemu obavijesti o nepodudarnostima te će, što je prije moguće, ukloniti greške.

Član 35.
(Ratifikacija)

- 35.1. Ovaj Protokol podliježe ratifikaciji, prihvatanju ili odobrenju u skladu sa zahtjevima predviđenim domaćim zakonodavstvom svake CEFTA Strane. Instrumenti ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja će se deponirati kod depozitara.
- 35.2. Ovaj Protokol stupa na snagu tridesetog dana nakon deponiranja trećeg instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.
- 35.3. Za svaku CEFTA Stranu koja deponira svoj instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja nakon datuma deponiranja trećeg instrumenta ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja, ovaj Dodatni protokol 5 stupit će na snagu tridesetog dana nakon datuma na koji je predmetna CEFTA Strana deponirala svoj instrument ratifikacije, prihvatanja ili odobrenja.
- 35.4. Ako ustavni zahtjevi dozvoljavaju, svaka CEFTA Strana može ovaj Protokol primjenjivati na privremenoj osnovi. O privremenoj primjeni ovog Protokola, u skladu s ovim stavom, obavještava se depozitar.

KAO POTVRDU NAVEDENOG, opunomoćenici svih CEFTA Strana koji su za to propisno ovlašteni, usvojili su ovaj Protokol.

Sačinjeno u Beogradu na dan 26.05.2017. godine, u jednom originalu na engleskom jeziku koji će se deponirati kod depozitara CEFTA-e 2006, koji će ovjerene kopije dostaviti svim CEFTA Stranama.

ANEKS I

Elektronska razmjena podataka

1. Pojednostavljivanje inspekcija u vezi sa postupkom carinjenja i smanjenje formalnosti u najvećoj mogućoj mjeri

1.1. Razmjena podataka između nadležnih organa koji su uključeni u carinjenje roba

Ovaj odjeljak definira:

- Institucije koje razmjenjuju podatke;
- Vrste dokumenata koji će se razmjenjivati između CEFTA Strana;
- Relevantni međunarodni standard/model koji se koristi;

Detaljne specifikacije u pogledu svrhe, očekivanih prednosti za vladine institucije/poslovnu zajednicu, subjekata, klaster podataka, pokretača, pristupa, integracija i komunikacija kao nivoa razmjene podataka između nadležnih organa koji su uključeni u carinjenje robe, predstavljeni su u Dodatku I ovog Aneksa.

Tabela 1.1. (1): Dokumenti za razmjenu

	Vrsta dokumenta	Strana CEFTA-e koja ga izdaje	Strana CEFTA-e koja ga prima	Standard* / Model koji se koristi
1.	Veterinarsko-zdravstveni certifikat za proizvode životinjskog porijekla	Strana izvoznica – Veterinarska uprava/Državna uprava za hranu/Ministarstvo poljoprivrede	Strana uvoznica – Veterinarska uprava/Državna uprava za hranu/Ministarstvo poljoprivrede	Evropska unija – Veterinarski certifikat za EU
2.	Veterinarsko-zdravstveni certifikat za žive životinje	Strana izvoznica – Veterinarska uprava/Državna uprava za hranu/Ministarstvo poljoprivrede	Strana uvoznica – Veterinarska uprava/Državna uprava za hranu/Ministarstvo poljoprivrede	Evropska unija – Veterinarski certifikat za EU
3.	Fitosanitarni certifikat za izvoz	Strana izvoznica – Fitosanitarna/ Poljoprivredna/Državna uprava za hranu/Ministarstvo poljoprivrede	Strana uvoznica – Fitosanitarna/ Poljoprivredna/Državna uprava za hranu/Ministarstvo poljoprivrede	Međunarodna konvencija za zaštitu bilja – ISPM 12 (Međunarodni standardi za fitosanitarne mjere – 12) - Aneks 1 Obrazac fitosanitarnog certifikata za izvoz
4.	Fitosanitarni certifikat za ponovni izvoz	Strana izvoznica – Fitosanitarna/ Poljoprivredna uprava/Ministarstvo poljoprivrede	Strana izvoznica – Fitosanitarna/ Poljoprivredna uprava/Ministarstvo poljoprivrede	Međunarodna konvencija za zaštitu bilja – ISPM 12 (Međunarodni standardi za fitosanitarne mjere – 12) - Aneks 2 Obrazac fitosanitarnog certifikata za ponovni izvoz

5.	Certifikat za farmaceutski proizvod	Strana izvoznica - Agencija za lijekove / Ministarstvo zdravlja	Strana uvoznica - Agencija za lijekove / Ministarstvo zdravlja	Svjetska zdravstvena organizacija (SZO) – Obrazac certifikata farmaceutskog proizvoda
6.	Izvozna dozvola za skupine lijekova koje sadrže kontrolirane supstance	Strana izvoznica - Agencija za lijekove / Ministarstvo zdravlja	Strana uvoznica - Agencija za lijekove / Ministarstvo zdravlja	Nema konkretnog standarda / obrasca koji se koristi

**Dodatni protokol 5, član 8.6.: CEFTA Strane se podstiču da koriste relevantne međunarodne standarde ili njihove dijelove kao osnov za svoje formalnosti i postupke uvoza, izvoza ili tranzita, osim ako nije drugačije propisano ovim Protokolom.*

1.2. Detaljne specifikacije nivoa subjekata i nivoa klastera podataka

Ovaj odjeljak definira zajedničke setove podataka iz dokumenata koji su predstavljeni u Tabeli 1.1. (1) koji se razmjenjuju između CEFTA Strana:

- U prvoj koloni se navode reference za odgovarajuće polje datog dokumenta (ako postoji);
- Druga kolona prikazuje naziv podatka koji treba biti razmijenjen;
- Treća kolona navodi da li je podatak:
 - O – Obavezan;
 - F – Fakultativan;
 - U – Uvjetan.

Tabela 1.2.(1) : Veterinarski zdravstveni certifikat za proizvode životinjskog porijekla

1.	Veterinarski zdravstveni certifikat za proizvode životinjskog porijekla	O/F/U
I	Dio I- Informacije u vezi pošiljaoca/primaoca	
I.1.	Pošiljalac	
	Ime	
	Adresa	O
	Tel.	O
I.2.	Referentni broj certifikata	O
I.3.	Centralni nadležni organ	O
I.4.	Lokalni nadležni organ	O
I.5.	Primalac	O
	Ime	
	Adresa	O
	Poštanski broj	O
	Tel.	F
I.6.	Osoba odgovorna za pošiljku na odredištu	F
	Ime	
	Adresa	O
	Poštanski broj	O
	Tel.	F
I.7.	Zemlja porijekla (Zemlja porijekla / ISO kod)	F
I.8.	Regija porijekla (Regija porijekla/ kod)	O
I.9.	Zemlja odredišta (Zemlja odredišta/ ISO kod)	O
I.10.	Regija odredišta (Regija odredišta / kod)	O
I.11.	Mjesto porijekla	F
	Ime	
	Broj odobrenja	O
		O

1.	Veterinarski zdravstveni certifikat za proizvode životinjskog porijekla	O/F/U
	Adresa	O
I.12.	Mjesto odredišta	
	Mjesto odredišta	O
	Adresa	O
I.13.	Mjesto utovara	
	Mjesto utovara	O
	Adresa	O
	Broj odobrenja	O
I.14.	Datum polaska	O
I.15.	Prijevozno sredstvo (označiti odgovarajuća polja)	
	Avion-željeznički vagon-cestovno vozilo-drugo / identifikacija / dokumentarne reference	O
I.16.	Ulazno granično inspekcijsko mjesto (BIP) CEFTA Strane uvoznice	O
I.17.	Broj(evi) CITES-a	F
I.18.	Opis robe	O
I.19.	Oznaka robe (HS kod)	O
I.20.	Količina	O
I.21.	Temperatura proizvoda (označiti odgovarajuća polja)	
	Ambijentalna-ohlađena-zamrznuta	O
I.22.	Broj paketa	O
I.23.	Identifikacija kontejnera / Broj pečata	O
I.24.	Vrsta ambalaže	O
I.25.	Robe certificirane za: (označiti odgovarajuća polja)	
	Za ljudsku upotrebu – hrana za životinje – tehnička upotreba	O
I.26.	Za tranzit u treće zemlje (Zemlja / ISO kod)	F
I.27.	Za uvoz ili ulazak u CEFTA stranu uvoznicu	O
I.28.	Identifikacija roba	
	Vrsta [stručni naziv]	O
	Odobreni broj objekta	O
	Priroda robe	O
	Vrsta tretmana	O
	Klanica	O
	Broj paketa	O
	Broj odobrenja	O
	Neto težina	O
	Fabrika za rezanje	F
	Broj serije	O
	Hladnjača	O
	Službeni inspektor	
	Ime	O
	Kvalifikacija i zvanje	O
	Datum	O
	Nadležni organ	O
II ¹	Dio II – Certificiranje (zdravstvene informacije)	O
II.1.	Zdravstvena potvrda	O
II.2.	Javno-zdravstvena potvrda	O
II.2.	Potvrda o zdravlju životinja	O
	Bilješke	F

¹ Tačan tekst dijela koji se odnosi na certificiranje koji se razmjenjuje između Strana se dogovara i definira na bilateralnoj osnovi (između svakog pojedinačnog para CEFTA Strana) i konkretno za svaku vrstu robe za koju je potreban Veterinarski zdravstveni certifikat. Izmjene teksta u dijelu koji se odnosi na certificiranje se dogovaraju na bilateralnoj osnovi između relevantnih CEFTA Strana.

Tabela 1.2.(2): Veterinarski zdravstveni certifikat za žive životinje

2.	Veterinarski zdravstveni certifikat za žive životinje	O/F/U
I	Dio I- Informacije u vezi pošiljaoca/primaoca	
I.1.	Pošiljalac	
	Ime	O
	Adresa	O
	Tel.	O
I.2.	Referentni broj certifikata	O
I.3.	Centralni nadležni organ	O
I.4.	Lokalni nadležni organ	O
I.5.	Primalac	
	Ime	O
	Adresa	O
	Poštanski broj	F
	Tel.	F
I.6.	Osoba odgovorna za pošiljku na odredištu	
	Ime	O
	Adresa	O
	Poštanski broj	F
	Tel.	F
I.7.	Zemlja porijekla (Zemlja porijekla / ISO kod)	O
I.8.	Regija porijekla (Regija porijekla / kod)	F
I.9.	Zemlja odredišta (Zemlja odredišta / ISO kod)	O
I.10.	Regija odredišta (Regija odredišta / kod)	O
I.11.	Mjesto porijekla	
	Ime	O
	Poštanski broj	O
	Adresa	O
I.12.	Mjesto odredišta	
	Mjesto odredišta	O
	Adresa	O
I.13.	Mjesto utovara	
	Mjesto utovara	O
	Adresa	O
	Broj odobrenja	O
I.14.	Datum polaska	O
I.15.	Prijevozna sredstva (označiti odgovarajuća polja)	
	Avion-željeznički vagon-cestovno vozilo-drugo / identifikacija / dokumentarne reference	O
I.16.	Ulazno granično inspekcijsko mjesto (BIP) CEFTA Strane uvoznice	O
I.17.	Broj(evi) CITES-a	F
I.18.	Opis robe	O
I.19.	Oznaka robe (HS kod)	O
I.20.	Količina	O
I.22.	Broj paketa	O
I.23.	Identifikacija kontejnera / broj pečata	O
I.24.	Vrsta ambalaže	O
I.25.	Robe certificirane za: (označiti odgovarajuća polja)	
	klanje – uzgoj – vezivanje	O
I.26.	Za tranzit u treće zemlje (zemlja / ISO kod)	F
I.27.	Za uvoz ili ulazak u stranu uvoznicu CEFTA-e	O
I.28.	Identifikacija robe	
	Vrsta [stručni naziv]	O
	Rasa	O
	Identifikacijski sistem	O
	Identifikacijski broj	O
	Starost	O

2.	Veterinarski zdravstveni certifikat za žive životinje	O/F/U
	Spol	O
	Službeni inspektor	
	Ime	O
	Kvalifikacija i zvanje	O
	Datum	O
	Nadležni organ	O
II ²	Dio II – Certifikacija (Zdravstvene informacije)	
II.1.	Zdravstvena potvrda	O
II.2.	Javno-zdravstvena potvrda	O
II.2.	Potvrda o zdravlju životinje	O
II.3.	Potvrda o transportu životinje	O
	Bilješke	

Tabela 1.2.(3): Fitosanitarni certifikat za izvoz

3.	Fitosanitarni certifikat za izvoz	O / F
	Podaci na certifikatu:	
1.	Naziv i adresa izvoznika	O
2.	Broj certifikata	O
	Opis pošiljke:	
3.	Deklarirano ime i adresa primaoca	O
4.	Organizacija za zaštitu bilja (organ koji vrši izdavanje)	O
5.	Mjesto porijekla	O
6.	Deklarirano prijevozno sredstvo	O
7.	Deklarirana tačka ulaska	O
8.	Razlikovna obilježja	
a.	Broj i opis paketa	O
b.	Naziv proizvoda	O
c.	Botanički naziv biljaka	O
9.	Deklarirana količina	O
10	Tip certifikata: izvoz	
	Ovim se potvrđuje da su biljke, biljni proizvodi i drugi regulirani artikli koji su ovdje opisani bili predmet inspekcije, odnosno testirani su u skladu sa odgovarajućim službenim procedurama i smatra se da ne sadrže karantinski štetočine koje navodi Strana uvoznica te da ispunjavaju postojeće fitosanitarne zahtjeve Strane uvoznice, uključujući i one koji se odnose na regulirane nekarantinske štetočine.	O
	Dodatna deklaracija	
11.	Dodatna deklaracija	F
	Tretman dezinsekcije i/ili dezinfekcije	
12.	Tretman	O
13.	Hemijska supstanca (aktivni sastojak)	F
14.	Trajanje i temperatura	F
15.	Koncentracija	F
16.	Datum	O
17.	Dodatne informacije	
a.	Mjesto izdavanja	O
b.	Ime i potpis ovlaštenog službenika	O
c.	Datum	O

² Tačan tekst dijela koji se odnosi na certificiranje koji se razmjenjuje između Strana se dogovara i definira na bilateralnoj osnovi (između svakog pojedinačnog para CEFTA Strana). Izmjene teksta u dijelu koji se odnosi na certificiranje će se dogovarati na bilateralnoj osnovi između relevantnih CEFTA Strana.

Tabela 1.2.(4): Fitosanitarni certifikat za ponovni izvoz

4.	Fitosanitarni certifikat za ponovni izvoz	O/F/U
	Podaci na certifikatu	
1.	Ime i adresa izvoznika	O
2.	Broj certifikata	O
	Opis pošiljke	
3.	Deklarirani naziv i adresa primaoca	O
4.	Organizacija za zaštitu bilja (organ koji vrši izdavanje)	O
5.	Mjesto porijekla	O
6.	Deklarirano prijevozno sredstvo	O
7.	Deklarirana tačka ulaska	O
8.	Razlikovna obilježja	O
a.	Broj i opis paketa	O
b.	Naziv proizvoda	O
c.	Botanički naziv biljaka	O
9.	Deklarirana količina	O
10.	Vrsta certifikata: izvoz	O
	Ovim se potvrđuje da su biljke, biljni proizvodi i drugi regulirani artikli koji su ovdje opisani, uvezeni.	
	[CEFTA Strana koja vrši ponovni izvoz]	
	Iz	O
	[Zemlja porijekla]	
	Obuhvaćeno fitosanitarnim certifikatom	O
	[Broj certifikata]	
	[original]	O
	[ovjerena kopija]	F
	od čega je priloženo uz ovaj certifikat;	F
	da su	
	[pakirani]	
	[prepakirani]	F
	u	F
	[original]	
	[novi]	F
	da se na osnovu	F
	[originalnog fitosanitarnog certifikata] i	
	[dodatne inspekcije],	F
	smatra da ispunjavaju postojeće fitosanitarne zahtjeve Strane uvoznice i da je	F
	tokom skladištenja u	
	[CEFTA Strana koja vrši ponovni izvoz],	O
	pošiljka nije bila izložena riziku zagađenja ili infekcije.	
	Dodatna deklaracija	
11.	Dodatna deklaracija	
	Tretman dezinsekcije odnosno dezinfekcije	F
12.	Tretman	
13.	Hemijska supstanca (aktivni sastojak)	O
14.	Trajanje i temperatura	F
15.	Koncentracija	F
16.	Datum	F
17.	Dodatne informacije	O
a.	Mjesto izdavanja	F
b.	Ime i potpis ovlaštenog službenika	O
c.	Datum	O
		O

Tabela 1.2.(5): Certifikat za farmaceutski proizvod

5.	Certifikat farmaceutskog proizvoda	O/F/U
	Nadležna agencija	O
	Broj	O
	Datum izdavanja	O
	Mjesto izdavanja	O
	Br. certifikata	O
	Pošiljalac / Izvoznik: [Agencija za lijekove iz CEFTA Strane izvoznice]	O
	Primalac / Uvoznik: [Agencija za lijekove iz CEFTA Strane uvoznice]	O
1.	Naziv i oblik doziranja proizvoda:	O
1.1.	Aktivni sastojci i iznosi po jediničnoj dozi	O
1.2.	Da li ovaj proizvod ima dozvolu stavljanja u promet u zemlji izvoza?	(da/ne)
1.3.	Da li se ovaj proizvod nalazi na tržištu zemlje izvoza?	(da/ne)
	<i>Ako je odgovor na 1.2. DA: (nastaviti u dijelu 2A i preskočiti dio 2B)</i>	
2.A.1.	Broj licence proizvoda i datum izdavanja	U, O
2.A.2.	Nosilac licence proizvoda (ime i adresa)	U, O
2.A.3.	Status imaoca licence proizvoda:	U, O
2.A.3.1.	Za kategorije b i c, ime i adresa proizvođača koji proizvodi oblik doziranja	U, O
2.A.4.	Da li je priložen sažetak osnove za odobravanje lijeka?	(da/ne)
2.A.5.	Da li su priložene, službeno odobrene informacije o proizvodu kompletne i u skladu sa licencom?	(da/ne/nije priloženo)
2.A.6.	Podnosilac zahtjeva za certifikat, ako se razlikuje od imaoca licence (ime i adresa)	U
	<i>Ako je odgovor u dijelu 1.2 NE (preskočiti dio 2A i pružiti podatke od dijela 2B)</i>	
2.B.1.	Podnosilac molbe za certifikat (ime i adresa)	U, O
2.B.2.	Status podnosioca:	U, O
2.B.2.1.	Za kategorije b i c, ime i adresa proizvođača koji proizvodi oblik doziranja	U, O
2.B.3.	Zašto nedostaje dozvola za stavljanje lijeka u promet? (nije potrebna /nije zahtijevana /razmatra se /odbijena je)	U, O
2.B.4.	Komentari	U, O
3.	Da li organ koji vrši certificiranje organizira periodične inspekcije proizvodnog pogona u kojem se proizvodi oblik doziranja?	(da/ne/nije primjenjivo)
	<i>(Ako je odgovor ne ili nije primjenjivo, nastaviti od pitanja 4.)</i>	
3.1.	Periodičnost rutinskih inspekcija (u godinama)	U, O
3.2.	Da li je proizvodnja ove vrste oblika doziranja bila predmet inspekcije?	(da/ne)
3.3.	Da li objekti i rad zadovoljavaju dobre proizvodne prakse (GMP) kao što preporučuje Svjetska zdravstvena organizacija?	(da/ne/nije primjenjivo)
4.	Da li informacije koje je podnio podnosilac zahtjeva zadovoljavaju organ koji vrši certificiranje po svim aspektima proizvodnje proizvoda?	(da/ne)
	<i>(Ako je odgovor ne, pružite objašnjenje)</i>	
	Objašnjenje	U, O
	Adresa organa koji vrši certificiranje:	O
	Telefon / Fax:	F
	Ime ovlaštene osobe:	O
	Datum:	O

Tabela 1.2.(6): Dozvola za izvoz grupe lijekova koji sadrže kontrolirane supstance

6. Dozvola za izvoz skupina lijekova koji sadrže kontrolirane supstance		O/F/U
Broj dozvole		O
INN		O
Carinska tarifa		O
Naziv proizvođača, oblik, jačina, pakiranje		O
Jedinica mjere		O
Količina robe koja se izvozi		O
Količina supstance koja je odobrena za izvoz		O
Izvoznik		
Ime		O
Adresa		O
Poštanski broj		F
Grad		F
Zemlja		F
Uvoznik		
Ime		O
Adresa		O
Poštanski broj		O
Grad		O
CEFTA Strana		O
Broj uvozne dozvole koja je izdata u zemlji uvoza		O
Datum uvozne dozvole koja je izdata u zemlji uvoza		O
Krajnji korisnik		
Ime		O
Adresa		O
Poštanski broj		O
Grad		O
CEFTA Strana		O
Svrha izvoza		O
Način transporta odobrene supstance/supstanci		O
Naziv graničnog prijelaza		O
Naziv carinskog ureda		O
Naziv špeditera		O
Dozvola je izdata na dan		O
Dozvola vrijedi do		O
Posebne bilješke		
1) Dozvola se odnosi na jedan uvoz/izvoz		O
2) Ukoliko se uvoz/izvoz ne izvrši u roku koji je naveden na dozvoli za uvoz/izvoz, uvoznik/izvoznik je obavezan da izvijesti agenciju o tome i da vrati sve primjerke dozvole u roku od 15 dana po isteku uvozne/izvozne dozvole		O

1.3. Zajedničke baze podataka i centralni servisi

Dodatni protokol 5 i Aneks I tvore pravnu osnovu za uspostavljanje zajedničkih regionalnih baza podataka i centralnih servisa u CEFTA Stranama.

Pored mehanizama razmjene od-tačke-do-tačke koji su definirani u odjeljcima 1.1, 1.2 i 2.1, ovaj Aneks I navodi listu zajedničkih baza podataka i centralnih servisa koje će se uspostaviti tokom provedbe Dodatnog protokola 5.

Institucije u kojima će biti smještene ove regionalne baze podataka i centralni servisi su CEFTA Sekretarijat ili *Sekretarijat Regionalnog vijeća za saradnju*. U slučaju da u Sekretarijatu Regionalnog vijeća za saradnju bude smještena regionalna baza podataka i centralni servis, potpisat će se memorandum o razumijevanju između CEFTA Sekretarijata i Sekretarijata Regionalnog vijeća za saradnju da bi se regulirala prava i obaveze u vezi smještaja datoteka.

Tabela 1.3.(1): Zajedničke baze podataka

	Zajednička baza podataka	Svrha	Pravo pristupa
1.	Baza podataka uzajamno priznatih OPS CEFTA-e	Razmjena informacija o preduzećima koja imaju status OPS: - Podaci o preduzećima - CEFTA Strana koja je certificirala ovlaštenje	Carinske uprave Nadležni organi uključeni u carinjenje roba
2.	Baza podataka o proizvodima koji nisu sigurni / neusklađeni proizvodi koji su pronađeni na tržištu CEFTA-e.	Sprečavanje distribucije/stavljanja u promet proizvoda koji nisu sigurni u trgovini unutar CEFTA-e, poput: 1) proizvoda koji ne ispunjavaju tehničke propise; 2) lista proizvoda koji ispunjavaju tehničke propise, ali su opasni za javni interes, živote ljude, životinja i biljaka; 3) lista proizvoda čiji uvoz nije dozvoljen;	Javni pristup

Tabela 1.3.(2): Centralni servisi

	Centralni servis	Svrha servisa	Pravo pristupa
1.	Regionalna baza podataka o izdatim licencama	Čuvanje podataka o izdatim licencama od strane nadležnih organa i certificiranih laboratorija (na osnovu funkcionalnih i drugih tehničkih specifikacija sistema EU TRACES, kreirat će se slična regionalna baza podataka i IT rješenje za podršku)	SPS organi TBT organi

2. Određivanje načina i obaveze razmjene podataka između carinskih organa, u mjeri u kojoj je to dozvoljeno domaćim zakonodavstvom

2.1. Razmjena podataka putem SEED-a, koju trenutno podržavaju bilateralni protokoli (memorandumi o razumijevanju)

Ranije uspostavljena SEED razmjena podataka između carinskih uprava CEFTA Strana u regiji Zapadnog Balkana podržana je bilateralnim protokolima (memorandumima o razumijevanju). Ovi Memorandumi ostaju na snazi, te će nastaviti da predstavljaju pravni osnov za već upostavljene bilateralne razmjene podataka između carinskih uprava.

Svrha specifikacija u Aneksu I jeste da unificira i generalizira specifikacije iz memoranduma, na osnovu obrasca iz bloka poslovnih procesa SEED (koji je predstavljen u Dodatku II), koji je zvanično prihvatila Globalna carinska mreža (GNC), što je inicijativa Svjetske carinske organizacije (SCO).

S ciljem slanja podataka prije dolaska robe iz izvozne carinske deklaracije (iz CEFTA Strane izvoznice u CEFTA Stranu uvoznicu) tokom provedbe Dodatnog protokola 5, svaka CEFTA Strana (njena carinska uprava) će uspostaviti dodatne sigurne veze za razmjenu podataka sa svim drugim (nesusjednim) CEFTA Stranama. Ova komunikacijska infrastruktura će predstavljati kičmu za cjelokupnu razmjenu podataka za CEFTA Strane.

2.2. Detaljne specifikacije nivoa klastera podataka:

Donja tabela predstavlja zajedničku listu podataka iz izvoznih deklaracija koje će se razmjenjivati između CEFTA Strana:

Tabela 2.2.(1): Zajednički set podataka iz izvozne deklaracije

Polje JAD	Polje za podatke	Opis
Polje A	Referentni broj JAD	Referentni broj jedinstvenog administrativnog dokumenta
Polje 5	Naimenovanja	Ukupni broj naimenovanja
Polje 22 P1	Valuta fakture	ISO 4217 šifra valute
Polje 22 P2	Iznos fakture	Ukupni fakturirani iznos
Polje 29	Granična carinska kancelarija	Carinska kancelarija izlaska (referentni broj)
Polje 35	Bruto masa	Ukupna bruto masa
Polje 54	Mjesto deklaracije	Mjesto podnošenja carinske deklaracije
Polje 54	Datum deklaracije	Datum podnošenja deklaracije
Polje 2	Naziv pošiljaoca	Pošiljalac / Naziv preduzeća
Polje 2	Identitet pošiljaoca	Pošiljalac / identifikacijski porezni broj
Polje 19	Transportni kontejner	Da li se transport vrši u kontejneru (DA/NE)
Polje 21 P1	Granični identitet transporta	Kamion (prijevozno sredstvo) broj tablica
Polje 21 P2	Granični identitet transportne prikolice	Broj tablica prikolice
Polje 21 P2	Državljanstvo transporta na granici	Zemlja u kojoj je registrirano vozilo
Polje 25	Način prijevoza na granici	Način prijevoza
Polje 15	Zemlja otpreme	CEFTA Strana izvoznica (ISO ALPHA 2 kod)

Polje JAD	Polje za podatke	Opis
Polje 17	Zemlja odredišta	Odredišna CEFTA Strana (ISO ALPHA 2 kod)
Polje 31	Opis	Opis robe
Polje 32	Naimenovanje	Redni broj naimenovanja
Polje 33	Šifra robe	Šifra robe
Polje 31	Paketi ambalaže	Broj paketa
Polje 31	Komadi ambalaže	Broj komada

CEFTA Strane nisu ograničene na razmjenu samo gore navedenih zajedničkih setova podataka iz izvozne deklaracije. CEFTA Strane se na bilateralnom nivou mogu dogovoriti o razmjeni šireg seta podataka.

2.3. Geografsko proširenje:

Carinska uprava Republike Moldavije se može uključiti u SEED razmjenu, u skladu sa specifikacijama iz Dodatka II. Kako Republika Moldavija nema zajedničku granicu sa drugim CEFTA Stranama, primjenjivat će se samo specifikacije SEED-a u vezi razmjene podataka prije dolaska robe.

2.4. Oblasti za proširenje razmjene podataka između carinskih uprava:

SEED razmjena podataka između carinskih uprava se može proširiti da bi obuhvatila sljedeće poslovne potrebe:

- a. Razmjena podataka o rezultatima analize rizika i kontrole pošiljki (razlozi za vršenje kontrole, indikator rizika, rezultat kontrole);
- b. Razmjena podataka o povratu PDV-a na granici;
- c. Razmjena podataka o skeniranim (rentgenskim) snimcima kontroliranih kamiona/kontejnera;
- d. Razmjena podataka o IPR aplikacijama za mjere i kršenja;

3. Uzajamno priznavanje državnih programa OPS

Detaljne tehničke specifikacije za uzajamno priznavanje programa OPS su napisane na osnovu bloka poslovnih procesa Svjetske carinske organizacije za Sporazum o uzajamnom priznavanju OPS i nalaze se u Dodatku III Aneksa I.

Ovaj odjeljak navodi zajedničke setove podataka (navedene abecednim redom) u vezi sa uzajamnim priznavanjem OPS koji će se razmjenjivati između CEFTA Strana:

Tabela 3.1: Podatkovna polja za uzajamno priznavanje OPS

Podneseni podaci	Definicija	Vrijednosti domene; komentari
Prihvaćen	Status evidencije podataka OPS u poruci o rezultatu	Vrijednosti: 0 = odbijen, 1 = prihvaćen
Status certifikata OPS	Šifra za razlikovanje između važećih, obustavljenih i povučenih certifikata.	Vrijednosti: C = važeći, S = privremeno stavljen van snage, R = povučen
Tip certifikata OPS	Vrsta certifikata OPS	Tipovi certifikata: definirat će ih partneri
Identifikacijski broj (TIN) ovlaštenog privrednog subjekta (OPS)	Jedinstveni identifikator ovlaštenog privrednog subjekta koji dodjeljuje partner koji daje ovlaštenje i koji je povezan sa relevantnim certifikatom OPS.	„Odobrena” identifikacija OPS trgovca dodjeljena od strane „odobravajućeg” partnera
„ALIAS” TIN	„Alias” TIN dodjeljuje partner „podnosilac” svakom „odobrenom” OPS TIN-u u slučaju da partner „podnosilac” ne može obraditi „odobreni” OPS TIN koji je dodijelio „odobravajući” partner.	„Alias” TIN dodjeljuje partner „podnosilac” „odobrenom” OPS TIN-u
Grad	Naziv grada OPS-a	Grad
Skraćenice zahtijevanih podataka		R = zahtijeva se, O = fakultativan
Skraćenice za tipove podataka		a = alfa, n = numerički, d = datum, dv = vrijeme na datum
Krajnji datum	To je krajnji datum perioda važenja TIN-a OPS-a. Zajedno sa podatkom o početnom datumu, pruža punu sliku važenja koju OPS TIN može imati tokom svog životnog ciklusa.	Definira datum na koji status certifikata OPS-a prestaje da važi. Zajedno sa datumom početka, definira period tokom kojeg važi status certifikata OPS-a. Ukoliko je krajnji datum prazan, period važenja je „nedefiniran”.
Vrsta ekstrakcije	Tip izvršene ekstrakcije	Vrijednosti: P = puni, D = diferencirani
Puni naziv	Puni naziv OPS.	
Jezički kod	Jezički kod koji identificira jezik/set znakova.	Jezički kod koji se koristi za definiranje jezika koji se koristi za sve tekstualne informacije (ISO alfa 2 kodifikacija – ISO 639).
Identifikacija poruke	Jedinstveni identifikator poruke	Identifikator se kreira uz korištenje GUID algoritma
Operacija	Kod za razlikovanje kreiranih, ažuriranih i izbrisanih evidencija.	Vrijednosti: C = kreirana, U = ažurirana, D = brisana
Drugi TIN	Identifikacioni broj koji se definira na državnom nivou	Koristi se u slučajevima kada partner ima broj identiteta koji nije u skladu sa podatkovnim modelom SCO

Poštanski broj	Poštanski broj OPS	
Referentni tip ekstrakcije	Tip ekstrakcije koji se vrši u poruci o ekvivalenciji	Vrijednosti: F = puni, D = diferencirani
Identifikacija referentne poruke	Jedinstveni identifikator poruke odgovora	Jedinstveni identifikator poruke uz korištenje GUID algoritma
Referentni redni broj	Broj rezultirajuće poruke	Identificira slijed rezultirajuće poruke
Podaci o statusu	Opis pojedinosti statusa	Slobodan tekst do 500 znakova sa pojedinostima o statusu
Datum i vrijeme slanja	Datum kada je evidencija poslana	Datum i vremenski pečat kada je evidencija poslana
Organizacija koja šalje	ISO – 3166 alfa 2 kod za partnera koji šalje evidenciju	
Redni broj	Identificira razmjenu podataka koja je rezultat ekstrakcije	Ako je ovo puna ekstrakcija podataka, redni broj odgovara rednom broju obuhvaćene diferencirane ekstrakcije
Skraćeni naziv	Skraćeni naziv OPS	Skraćeni naziv OPS ograničen na maksimalno 35 znakova koji su obezbjeđeni u podatkovnom modelu SCO.
Datum početka	Koristi se da bi se definirao početni datum važenja OPS TIN-a. Zajedno sa podatkom o krajnjem datumu omogućava puni uvid u važenje određene vrijednosti koju opisani predmet ima tokom svog životnog ciklusa.	Definira datum od kojeg se primjenjuje certificirani status OPS. Zajedno sa podatkom o krajnjem datumu definira period tokom kojeg se primjenjuje certificirani status OPS.
Statusna šifra	Šifre za konkretne scenarije	Vrijednosti: E00001 = nije ubačen, evidencija već postoji, E00002 = nije ažuriran, evidencija ne postoji, W00003 = nije izbrisan, evidencija ne postoji, I10001 = evidencija ažurirana, ali izmjene nisu uključene
Statusni tip	Identificira tip statusnih informacija.	Vrijednosti: 'E' = greška, 'W' = upozorenje, 'I' = isključivo informacije
Ulica i broj	Ulica i broj OPS-a.	
Nacionalni identifikator trgovca	Jedinstveni identifikator za ovlaštenog privrednog subjekta kojeg dodjeljuje nadležni organ i koji je povezan sa relevantnim certifikatom OPS	
Transakcijska identifikacija	Tehnički element koji omogućava grupiranje nekoliko operacija u jednu atomsku transakciju	
Verzija	Tehnički element koji ukazuje na verziju strukture poruke	

4. Konačne odredbe

4.1. Vlasništvo nad sistemom razmjene podataka

Ovaj odjeljak navodi vlasnika podataka, kada se sistem uspostavi.

Kada se provede Dodatni protokol 5 i uspostavi sistem elektronske razmjene podataka sa relevantnim bazama podataka:

- Vlasništvo nad podacima koji se čuvaju u SEED+ bazama podataka, u svakoj CEFTA Strani, pripadaju datoj CEFTA Strani koja mora poštivati pravila zaštite podataka koja su navedena u članu 11. Dodatnog protokla 5;
- Vlasnik podataka koji se čuvaju u zajedničkim bazama podataka i centralnim servisima će biti carinska uprava CEFTA Strane.

4.2. Održavanje sistema razmjene podataka

Ovaj odjeljak navodi kako će se organizirati održavanje nakon uspostavljanja sistema.

Kada se implementira Dodatni protokol 5 i uspostavi sistem elektronske razmjene podataka:

- Održavanje zajedničkih baza podataka i centralnih servisa će biti odgovornost CEFTA Sekretarijata ili *Sekretarijata Regionalnog vijeća za saradnju*. U slučaju da Sekretarijat Regionalnog vijeća za saradnju bude održavao regionalne baze podataka i centralne servise, potpisat će se memorandum o razumijevanju između CEFTA Sekretarijata i Sekretarijata Regionalnog vijeća za saradnju s ciljem reguliranja prava i obaveza u pogledu održavanja.
- Održavanje hardvera i komunikacijske opreme za državne i bilateralne (od strane do strane) komunikacijske veze će biti odgovornost carinskih uprava CEFTA Strana ili drugih nadležnih državnih organa sa odgovarajućom informaciono-komunikacijskom tehnološkom infrastrukturuom (IKT). Svaka CEFTA Strana će identificirati odgovorne IKT stručnjake i dostaviti njihove kontakt podatke ovlaštenim tehničkim ekspertima u svim CEFTA Stranama, kao i drugim državnim institucijama koje su uključene u razmjenu podataka.
- Odgovornost za održavanje servisa za automatsko i/ili poluautomatsko pohranjivanje podataka u zajedničke baze podataka i centralne servise, koji će se zajednički koristiti između svake pojedinačne CEFTA Strane i CEFTA Sekretarijata ili Sekretarijata Regionalnog vijeća za saradnju. Ukoliko Sekretarijat Regionalnog vijeća za saradnju bude održavao regionalne baze podataka i centralne servise, potpisat će se memorandum o razumijevanju između CEFTA Sekretarijata i Sekretarijata Regionalnog vijeća za saradnju s ciljem reguliranja prava i obaveza u pogledu održavanja.
- Održavanje softverskih modula za razmjenu podataka između CEFTA Strana se mora koordinirati za cijeli CEFTA region.

4.3. Izmjene i dopune specifikacija u Aneksu I

Ovaj odjeljak definira kako će se mijenjati/ažurirati tehničke specifikacije (primarno, one koje se odnose na listu dokumenata, setove njihovih podataka, zajedničke baze podataka) nakon usvajanja Dodatnog protokola 5.

Nakon usvajanja Dodatnog protokola 5, specifikacije u ovom Aneksu I se mogu mijenjati putem relevantnih CEFTA struktura.

Dodatak I – Blok pojednostavljivanja / olakšavanja inspekcija

Napomena: Specifikacije u Dodacima na Aneks I Dodatnog protokola 5 su zasnovane na obrascu Svjetske carinske organizacije (SCO) za blok poslovnih procesa (UB), konkretnije u sažetku o blokovima poslovnih procesa inicijative Globalne carinske mreže (GNC).

SVRHA	<p>Slanje podataka iz certifikata (rješenja/odobrenja/licenci) koje izdaju relevantni organi (tehničke agencije) iz CEFTA Strane izvoznice prema relevantnim organima CEFTA Strane uvoznice.</p> <p>Organi CEFTA Strane uvoznice će primljene podatke koristiti za:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Vršenje analize rizika i druge analitičke mjere unaprijed (prije dolaska robe); • Ubrzavanje u najvećoj mogućoj mjeri procedura i formalnosti za izdavanje ulaznih i/ili uvoznih certifikata (odluke/odobrenja/dozvole);
PREDNOST ZA VLADU	<p>Očekuje se ostvarivanje prednosti za sljedeće vladine organe CEFTA Strana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sanitarne i fitosanitarne (SPS) organe; • TBT organe; • Carinske organe; • Organe koji reguliraju transport;
PREDNOSTI ZA PREDUZEĆA/ZAINTERESIRANE STRANE	<p>Prednosti i koristi za poslovnu zajednicu:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ubrzavanje i olakšavanje legalne trgovine u svim fazama carinjenja; • Predvidljivije i transparentnije procedure carinjenja robe;
NIVO KOJI SE ODNOSI NA SUBJEKTE	<p>Sljedeći organi CEFTA Strane izvoznice robe će dostaviti podatke nadležnim organima CEFTA Strane uvoznice:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Fitosanitarom organu; • Veterinarskom organu; • Agenciji za lijekove i medicinska pomagala;
NIVO KOJI SE ODNOSI NA KLASTERE PODATAKA	<p>Razmjenjivat će se podaci iz sljedećih tipova dokumenata:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Veterinarski zdravstveni certifikat za žive životinje • Veterinarski zdravstveni certifikat za proizvode životinjskog porijekla • Fitosanitarni certifikat za izvoz • Fitosanitarni certifikat za ponovni izvoz • Certifikat za farmaceutski proizvod • Izvozne dozvole za grupe lijekova koji sadrže kontrolirane supstance (1) narkotički lijekovi, 2) psihotropne supstance, 3) prekursori, 4) lijekovi koji sadrže prekursore) <p>Kada je primjenjivo, koristit će se kao modeli relevantni međunarodni obrasci za gore navedene vrste dokumenata.</p> <p>U pogledu strukture podataka, kao model će se koristiti posljednja verzija modela podataka SCO, konkretnije informativni paket za razmjenu podataka između vlada (G2G).</p>
NIVO AKTIVACIJE	<p>Događaj koji inicira protok podataka:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Trenutak izdavanja dokumenata koji je u klasteru podataka navela ovlaštena institucija CEFTA Strane izvoznice;
SUČELJE/ INTEGRACIJA/ KOMUNIKACIJA	<p>Veza između uključenih organa CEFTA Strana će biti uspostavljena i na sljedeći način:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Mreža od-carine-do-carine SEED+ (sistematska elektronska razmjena podataka) će se koristiti kao okosnica za bilateralnu razmjenu podataka; • Razmjena informacija će se odvijati preko interneta i preko virtuelnih privatnih mreža (VPN).

	<ul style="list-style-type: none">• Fitosanitarni, veterinarski organi, agencija za lijekove i organ za nadzor tržišta će uspostaviti vezu sa carinskom SEED+ mrežom na državnom nivou;• Sučelja između IT sistema ovih institucija i carinske SEED mreže omogućavaju: tehničke poruke u XML šemama (<i>Extensible Markup Language</i>) i definiranje web servisa u WSDL jeziku (<i>Web Services Definition Language</i>).• Sigurnost svih razmijenjenih poruka će se dodatno osigurati enkripcijom asimetričnim ključem (uz korištenje digitalnih certifikata sigurnosti, koje izdaju kvalificirani organi za certifikaciju);
--	--

Dodatak II – Blok SEED

SVRHA	<p>Sistematska i automatska elektronska razmjena podataka iz carinskih dokumenata (izvozne, uvozne i tranzitne carinske deklaracije, TIR i ATA karneti, pojednostavljeni postupak na osnovu pratećeg dokumenta – fakture, uključujući i evidenciju o prelasku praznih kamiona) između carinskih uprava CEFTA Strana u sljedeće svrhe:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da bi se omogućilo slanje podataka prije dolaska robe u trenutku iniciranja carinskog postupka u partnerskoj CEFTA Strani (iz carinskog ureda polaska) sa sljedećim ciljevima: <ul style="list-style-type: none"> - Ubrzanje carinskih postupaka i inspekcijskih formalnosti (u vezi sa relevantnim tarifnim brojevima) na mjestu ulaska na carinsku teritoriju CEFTA Strane koja je uvoznica (ili se kroz nju vrši tranzit); - Ubrzanje carinskih i inspekcijskih postupaka u carinskom uredu CEFTA Strane uvoznice; - Analiza podataka prije dolaska robe uz korištenje prethodno definiranih kriterija rizika i slanje upozorenja ovlaštenim službenicima. • Da bi se potvrdila konzistentnost deklaracija koje se podnose u dvije susjedne carinske uprave. Drugim riječima, da bi se omogućilo automatsko poređenje (uparivanje i upoređivanje) podataka iz carinskih dokumenata koji su podneseni u dvije susjedne CEFTA Strane (carinskom uredu izlaska i carinskom uredu ulaska)
PREDNOSTI ZA VLADU	<p>Prednosti i koristi za carinske uprave CEFTA Strana:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Sprečavanje krijumčarenja i jačanje borbe protiv organiziranog kriminala; • Sprečavanje prijavljivanja manje vrijednosti – povećanje naplate carina; • Sprečavanje korupcije; • Unapređenje „analize rizika“ podataka prije dolaska robe; • Unapređenje ukupnih tehničkih kapaciteta carinskih uprava CEFTA Strana; • Unapređenje i poboljšanje komunikacije i saradnje između vladinih institucija CEFTA Strana; • Efikasniji rad carinskih službenika;
PREDNOSTI ZA PREDUZEĆA / ZAJNTERESIRANE STRANE	<p>Prednosti i koristi za privredne subjekte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Ubrzanje carinskih postupaka i olakšavanje legitimne trgovine;
PRAVNI OKVIR I POŠTIVANJE PROPISA	<ul style="list-style-type: none"> • Dodatni protokol 5 CEFTA-e; • Sporazumi o uzajamnoj administrativnoj pomoći u carinskim poslovima (CMAAA); • Bilateralni protokoli o elektronskoj razmjeni podataka (koji, između ostalog, definiraju obim podataka za bilateralnu razmjenu); • Razmjena informacija je u skladu sa zakonima o zaštiti podataka i podaci ostaju osigurani u datim sistemima
NIVO SUBJEKATA	<p>Carinske uprave CEFTA Strana: Carinske uprave izvoza, tranzita i uvoza koje imaju sljedeće uloge:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uprava polaska: <ul style="list-style-type: none"> - osigurava podatke PRIJE DOLASKA i IZLAZNE podatke - prima rezultate automatskog poređenja podataka s druge (ULAZNE) strane graničnog prijelaza; • Uprava dolaska: <ul style="list-style-type: none"> - pruža ULAZNE podatke; - prima rezultate automatskog poređenja podataka; - prima obavijesti o upozorenju u vezi primljenih podataka PRIJE DOLASKA i na osnovu dinamički definiranih kriterija rizika;
NIVO POSLOVNIH PRAVILA	<p>1. Ubrzanje ulaznih i uvoznih procedura</p>

	<ul style="list-style-type: none"> • U trenutku IZVOZNOG carinjenja u carinskoj upravi polaska, podaci iz prihvaćene izvozne deklaracije će se poslati putem SEED++ sistema u upravu dolaska i koristit će se za: <ul style="list-style-type: none"> • Ubrzanje carinskih formalnosti na mjestu ulaska; • Ubrzanje izdavanja neophodnih dozvola za ulazak (kao što je definirano zakonom o carinskoj tarifi) od strane nadležnih; • Ubrzanje uvoznog carinjenja na konačnom odredištu robe; <p>2. Analize rizika i upozoravanje</p> <ul style="list-style-type: none"> • Na početku carinskog postupka u upravi polaska, podaci iz prihvaćenog carinskog dokumenta će se poslati kroz SEED+ sistem u upravu dolaska i koristit će se za analizu rizika i generiranje upozorenja. • Ako je uprava dolaska CEFTA Strana zapravo tranzitna CEFTA Strana, CDPS će poslati informacije iz državne tranzitne deklaracije u SEED+ sistem i podaci će se poslati kroz SEED+ sistem u susjednu CEFTA Stranu kao podaci PRIJE DOLASKA koji se koriste za analizu rizika i generiranje upozorenja. <p>3. Automatsko poređenje podataka</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kada napušta CEFTA Stranu A i ulazi u CEFTA Stranu B, poruke se obrađuju u skladu sa sljedećim poslovnim pravilima: <ul style="list-style-type: none"> - CEFTA Strana A djeluje kao uprava polaska, sistem za obradu carinskih deklaracija (CDPS) šalje informacije iz državne izvozne deklaracije u SEED+ sistem u susjednu CEFTA Stranu B koja djeluje kao uprava dolaska - CEFTA Strana B djeluje kao uprava dolaska, a CDPS šalje informacije iz državne uvozne ili tranzitne deklaracije u SEED+ sistem čime se kompletira procedura za automatsko poređenje podataka o kretanju.
NIVO KLASTERA PODATAKA	<p>SEED+ će podržati razmjenu podataka koji su sadržani u sljedećim carinskim dokumentima:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. SEED+ poruke za tranzitne deklaracije, kao i NCTS poruke iz državnog i zajedničkog domena: model podataka zasnovan na DM SCO (model podataka Svjetske carinske organizacije) i EU NCTS (Novi kompjuterizirani tranzitni sistem Evropske unije); 2. SEED+ poruke za izvozne deklaracije: model podataka zasnovan na DM SCO i EU ECS (Sistem izvozne kontrole); 3. SEED+ poruke za uvozne deklaracije: model podataka zasnovan na DM SCO i EU ICS (Sistem kontrole uvoza) – ova poruka će se koristiti za poređenje podataka, i neće se prenositi susjednim CEFTA Stranama; 4. SEED+ poruke za TIR karnete: model podataka zasnovan na UNECE (Ekonomski komitet Ujedinjenih naroda za Evropu) eTIR modelu podataka; 5. SEED+ poruke za ATA karnete; 6. SEED+ poruke za pojednostavljeni postupak po pratećem dokumentu (fakturi); 7. SEED+ poruke za prelazak praznih kamiona;
NIVO AKTIVACIJE	<p>Događaji koji pokreću protok podataka:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Prije dolaska: otpočinjanje carinskog postupka u upravi polaska. U trenutku prihvatanja carinskog dokumenta – jedinstveni administrativni dokument (JAD) za izvoz, tranzitni JAD, TIR karneti, prateći dokument za pojednostavljeni postupak. Ovi podaci će se koristiti za ubrzanje carinskih i inspekcijskih postupaka i analizu rizika/generiranje upozorenja. 2. Izlaz: okončanje carinskog postupka u upravi polaska. U trenutku potvrde da je kamion stigao u izlazni carinski ured susjedne uprave i potvrde da kamion napušta susjednu CEFTA Stranu. Ovi podaci će se koristiti kao referenca za automatsko poređenje podataka. 3. Ulaz: otpočinjanje carinskog postupka u upravi dolaska. Od trenutka prihvatanja carinskih dokumenata u carinskom uredu ulaska, podaci će se koristiti za automatsko poređenje sa referentnim podacima koji su primljeni iz susjedne uprave polaska.

SUČELJE	<p>Tehničke poruke u vezi sa nivoom klastera podataka i nivoom aktivacije se zasnivaju na sljedećim carinskim dokumentima:</p> <ul style="list-style-type: none"> - JAD tranzitne poruke; - JAD izvozne poruke; - JAD uvozne poruke; - TIR karneti; - ATA karneti; - Prateći dokumenti za pojednostavljeni postupak; - Evidencija o praznim kamionima; <p>Tehničke poruke se opisuju šemom XML, a definiranje web servisa se radi na jeziku WSDL.</p>
INTEGRACIJA	<p>Carinski SEED+ ima topologiju „od tačke do više tačaka”, što znači da svaka carinska uprava koja učestvuje ima vlastito SEED+ čvorište, koje je povezano sa odgovarajućim SEED+ čvorištima u svim drugim CEFTA Stranama.</p> <p>SEED+ čvor treba biti u potpunosti integriran u državnu carinsku IT infrastrukturu i povezan sa drugim državnim aplikacijama putem sučelja <i>Enterprise Service Bus</i> (ESB) i standardnog WSDL sučelja.</p>
KOMUNIKACIJA	<p>Razmjena informacija će se obavljati putem interneta i putem virtuelnih privatnih mreža (VPN). Sigurnost poruka će se dodatno osiguravati enkripcijom asimetričnim ključem (uz korištenje certifikata o digitalnoj sigurnosti koji izdaje relevantni kvalificirani organ za certifikaciju).</p> <p>SEED+ čvor treba biti izgrađen kao servisno orijentirana arhitektura (SOA), implementiran tehnologijom i standardima web servisa (WS). Sučelja trebaju biti zasnovana na softverskoj arhitekturi <i>Enterprise Service Bus</i> (ESB) koja omogućava fleksibilnu konfiguraciju za međusobnu povezanost.</p>

Dodatak III – Blok o uzajamnom priznavanju ovlaštenih privrednih subjekata

SVRHA	<ul style="list-style-type: none"> • Specificirati proces koji regulira interakciju informacijama između carinskih uprava CEFTA Strana („partneri“), i uključenih trgovaca koji potpadaju pod aranžman/sporazum o uzajamnom priznavanju OPS; • Omogućiti svakom od partnera da pruži koristi OPS-ovima svih drugih CEFTA Strana u kojima su i zakoni i provedba nacionalnog programa u potpunosti u skladu sa relevantnom pravnom stečevinom EU;
PREDNOSTI ZA VLADU	<ul style="list-style-type: none"> • Racionalizirani proces za razmjenu podataka koji omogućava ponovnu upotrebu ovog istog pristupa za sve bilateralne sporazume o uzajamnom priznavanju OPS koji je potpisala CEFTA Strana; • Osiguranje konzistentne i jedinstvene automatske provedbe bilateralnih sporazuma o priznavanju OPS u svim CEFTA Stranama, kojima se promoviraju sve predviđene koristi na cijeloj geografskoj teritoriji koja je obuhvaćena bilateralnim sporazumom (bolje usmjeravanje kontrola, kao direktni rezultat djelotvornije automatizirane analize rizika); • Niski troškovi uspostavljanja bilateralnih sporazuma o uzajamnom priznavanju OPS-a s velikom mogućnošću ponovne upotrebe, a time i smanjenjem troškova IT implementacije.
PREDNOSTI ZA PREDUZEĆA/ NOSIOCE INTERESA	<ul style="list-style-type: none"> • Transparentnost i predvidljivost prednosti OPS koje pružaju CEFTA Strane; • Osiguranje da su CEFTA Strane predane uspješnoj implementaciji bilateralnog sporazuma o uzajamnom priznavanju OPS i pružanju prednosti priznatim OPS (olakšavanje, niži rang rizika, smanjenje kontrole prilikom izvoza i uvoza, ubrzano vrijeme puštanja) na sistematski i predvidljiv način; • Omogućava punu transparentnost identifikacionog broja trgovca (TIN) koji se treba koristiti sa svakom CEFTA Stranom da bi se osiguralo priznavanje statusa OPS.
PRAVNI OKVIR I POŠTIVANJE PROPISA	<ul style="list-style-type: none"> • Pravni okvir – Dodatni protokol 5, tehnički aneksi i bilateralni sporazum o priznavanju OPS između partnera; • Poštivanje – CEFTA Strane moraju osigurati da razmjena informacija o OPS i svih povezanih podataka poštuje zakon o zaštiti podataka svake strane; da podaci ostaju osigurani u njihovim sistemima i da su sinhronizirani unutar IT sistema svih uključenih CEFTA Strana. Raspoloživost informacija o OPS je specificirana i definirane su mjere u slučaju da informacije o OPS nisu na raspolaganju za obradu carinskog obavještenja ili carinske deklaracije.
NIVO SUBJEKATA	<p><i>Partner se odnosi na CEFTA Stranu (njenu carinsku upravu) u bilateralnom sporazumu o priznavanju OPS. Važno je naglasiti da će svaki partner djelovati u dvije različite uloge:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Uloga „odobravanja“: U svojstvu „odobravajućeg“ partnera koji dodjeljuje status OPS trgovcu, i vrši ponovnu procjenu i evaluaciju tog OPS. • Uloga „podnošenja“: U svojstvu partnera koji obrađuje obavijest/deklaraciju koju je trgovac podnio u carinski transakcioni sistem. <p><i>Trgovac se odnosi na privrednog subjekta koji igra aktivnu ulogu podrške u razmjeni informacija koje su u osnovi procesa predviđenog bilateralnim sporazumom o uzajamnom priznavanju OPS. Dvije uloge trgovca učestvuju u bilateralnom procesu uzajamnog priznavanja OPS:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • „OPS“: Kao trgovac koji je certificiran kao OPS od strane „odobravajućeg“ partnera; • Trgovac „podnosilac“: Kao trgovac koji podnosi obavijest/deklaraciju partneru „podnosiocu“ pozivajući se na svoj status OPS i status svojih partnera kao OPS. <p><i>Bilateralni proces uzajamnog priznavanja OPS propisuje razmjenu informacija između partnera. Dvije uloge trgovca su uključene da bi se ilustrirao kompletan proces. Ipak, mora se naglasiti da prvi stub obuhvata samo interakcije između carinskih uprava.</i></p>
NIVO POSLOVNIH PRAVILA	<p>Obuhvata niz detaljnih pravila u pogledu sljedećeg:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Kontakt tačke između partnera (CEFTA Strana); • Zahtjevi za :

	<ul style="list-style-type: none"> o informacije o OPS; o trgovac kao jedan od učesnika koji daje podršku u kompletnom poslovnom procesu; o sistem carinskih transakcija kod partnera „podnosioca“; o sistemi analize rizika kod partnera „podnosioca“; o upravljanje identitetom OPS i, posebice, proces povezivanja partnera „podnosioca“; o priroda i učestalost razmjene podataka, praćenje i statistički zahtjevi. <p>Poštivanje svih partnera u bilateralnim sporazumima o uzajamnom priznavanju OPS standarda SCO u pogledu strukture TIN predstavlja VELIKU priliku za pojednostavljenje.</p>
NIVO KLASTERA PODATAKA	<p>Sporazum o uzajamnom priznavanju OPS se oslanja na razmjenu dvije funkcionalne poruke:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Informacija o „odobrenom“ OPS; • „Alias“ TIN između „odobravajućeg“ partnera i partnera „podnosioca“.
NIVO AKTIVACIJE	<p>Sporazum o uzajamnom priznavanju OPS posjeduje tri varijacije za određivanje interakcija između partnera prema sljedećim kriterijima:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Da li postoji potreba da partner „podnosilac“ dodijeli „alias“ TIN (što pokreće neusklađenost struktura TIN brojeva između partnera); • i u slučaju usklađenosti TIN struktura između partnera, partner „podnosilac“ može izabrati način „povuci“ (umjesto načina „gurni“) za pristupanje informacijama OPS od „odobravajućeg“ partnera. <p>Ove tri opcije su:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Gurni“ informacije o „odobrenom“ OPS i „gurni“ nazad „alias“ TIN između „odobravajućeg“ partnera i partnera „podnosioca“, u onim slučajevima kada partneri imaju neusklađene TIN-ove; • „Gurni“ „odobrenog“ OPS od „odobravajućeg“ partnera prema partneru „podnosiocu“ kada partneri imaju usklađene TIN-ove; • Partner „podnosilac“ „povlači“ informacije o odobrenom OPS od „odobravajućeg“ partnera što zahtijeva usklađivanje TIN-a.
SUČELJE	<p>Sporazum o uzajamnom priznavanju OPS definira grupu od četiri tehničke poruke koje su povezane sa sljedeće tri opcije u nivou pokretača:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Odobravajući“ partner šalje informacije o „odobrenom“ OPS, a partner „podnosilac“ vraća „alias“ TIN u onim slučajevima kada partneri imaju neusklađene TIN-ove; • Kada partneri imaju usklađene TIN-ove, „odobravajući“ partner šalje „odobreni“ OPS partneru „podnosiocu“; • Partner „podnosilac“ dobija direktno informacije o „odobrenom“ OPS od „odobravajućeg“ partnera; <p>Također omogućava tehničke poruke u XML šemama i definiranje web servisa u WSDL jeziku.</p>
INTEGRACIJA	<p>Svaki partner u bilateralnom sporazumu o uzajamnom priznavanju OPS treba profilirati nivo integracije. To uključuje poslovnu opravdanost državnog profiliranja, upotrebu informacija o OPS za procjenu rizika, obavijesti/deklaracije, i državne odredbe o identifikaciji OPS. Također, uspostavlja zahtjeve za raspoloživost razmijenjenih podataka, indicira moguće obime podataka i zahtjeve u pogledu poštivanja i infrastrukture.</p>
KOMUNIKACIJA	<p>Razmjene informacija se obavljaju preko interneta. Sigurnost razmjene se osigurava uspostavljanjem konekcija putem virtuelnih privatnih mreža (VPN) i enkripcije uz korištenje sigurnosnih certifikata.</p>

ANEKS II

MATRICA MEMORANDUMA O RAZUMIJEVANJU KOJE SU POTPISALI CARINSKI ORGANI I NADLEŽNI ORGANI U POGLEDU ELEKTRONSKE RAZMJENE PODATAKA

	Veterinarska uprava	Državna uprava za hranu	Državna fitosanitarna uprava	Državna uprava za farmaceutске proizvode	Državni organ nadležan za transport	Državna uprava za tehničke inspekcije	Državna policija
Carinska uprava	DS DA						

DS: Datum potpisivanja

DA: Datum primjene

ANEKS III

Ovlašteni privredni subjekat

GLAVA I

ODOBRAVANJE STATUSA OVLAŠTENOG PRIVREDNOG SUBJEKTA NA DRŽAVNOM NIVOU U SVAKOJ CEFTA STRANI

Član 1. (Primjena i ovlaštenje)

1. Privredni subjekt koji je osnovan u CEFTA Strani i koji ispunjava kriterije iz člana 2. ovog Aneksa može podnijeti zahtjev za status ovlaštenog privrednog subjekta.

Carinski organi će, nakon konsultacija sa drugim nadležnim organima prema potrebi, odobriti taj status, koji će biti predmet monitoringa.

2. Status ovlaštenog privrednog subjekta se sastoji od sljedećih vrsta ovlaštenja:

- (a) ovlaštenje privrednog subjekta za carinska pojednostavljenja, što omogućava nosiocu da koristi određena pojednostavljenja u skladu sa carinskim propisima (AEOC- carinska pojednostavljenja); ili
 - (b) ovlaštenje privrednog subjekta za sigurnost i zaštitu koje daje pravo nosiocu na olakšice vezane za sigurnost i zaštitu (AEOS – sigurnost i zaštita).
1. Obje vrste ovlaštenja iz stava 2 se mogu posjedovati u isto vrijeme (AEOF – carinska pojednostavljenja/sigurnost i zaštita).

Kada podnosilac zahtjeva ima pravo da dobije i AEOC i AEOS ovlaštenje, carinski organ koji je nadležan za donošenje odluke će izdati jedno kombinirano ovlaštenje.

Član 2. (Odobrovanje statusa)

1. Kriteriji za odobrovanje statusa ovlaštenog privrednog subjekta su sljedeći:
- (a) nepostojanje bilo kakvih ozbiljnih kršenja ili ponovljenih kršenja carinskih propisa i poreznih pravila, uključujući i nepostojanje evidencije o ozbiljnim krivičnim djelima u vezi privredne aktivnosti podnosioca zahtjeva;
 - (b) podnosilac zahtjeva pokazuje visok nivo kontrole vlastitih operacija i protoka roba putem sistema upravljanja trgovačkim i, kada je potrebno, transportnim evidencijama, što omogućava odgovarajuće carinske kontrole;
 - (c) finansijska solventnost, koja će se smatrati dokazanom kada podnosilac zahtjeva ima dobro finansijsko stanje, što mu omogućava da ispuni svoje obaveze, uzimajući u obzir karakteristike date vrste djelatnosti;

- (d) u pogledu ovlaštenja iz tačke (a) člana 1(2) ovog Aneksa, praktični standardi kompetentnosti ili profesionalnih kvalifikacija koje su direktno povezane sa djelatnošću koja se obavlja; i
 - (e) u pogledu ovlaštenja iz tačke (b) člana 1(2) ovog Aneksa, odgovarajući standardi sigurnosti i zaštite, koji će se smatrati ispunjenim kada podnosilac zahtjeva pokaže da on ili ona održava odgovarajuće mjere kako bi se osigurala sigurnost i zaštita međunarodnog lanca nabavke, uključujući i u poljima fizičkog integriteta i kontrole pristupa, logističkih procesa i rukovanja posebnim vrstama robe, uposlenika i identifikacije njegovih poslovnih partnera.
2. Svaka CEFTA Strana će odrediti procedure za zahtijevanje i odobravanje statusa ovlaštenog privrednog subjekta i pravno dejstvo tog statusa.
 3. Carinski organi će pratiti uvjete i kriterije koje treba ispuniti nosilac statusa ovlaštenog privrednog subjekta. Oni će također pratiti usklađenost sa obavezama koje proizlaze iz ovlaštenja OPS. Ako je OPS registriran prije manje od tri godine, carinski organi će ga pažljivo pratiti tokom prve godine nakon odobravanja statusa OPS.

Član 3. (Usklađenost)

1. Kada je podnosilac zahtjeva fizičko lice, kriterij iz člana 2 (1a) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim ukoliko, tokom prethodne 3 godine, podnosilac zahtjeva i, ukoliko je primjenjivo, uposlenik zadužen za carinska pitanja podnosioca zahtjeva, nisu počinili nikakvo ozbiljno kršenje niti ponovljeno kršenje carinskih propisa i poreznih pravila niti postoji evidencija o ozbiljnim krivičnim djelima u vezi njihove privredne aktivnosti.

Kada podnosilac zahtjeva nije fizičko lice, kriteriji iz člana 2 (1a) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim ako, u prethodne 3 godine, niko od niže navedenih osoba nije počinio ozbiljno kršenje niti ponovljeno kršenje carinskog zakona i poreznih pravila niti postoji evidencija o ozbiljnim krivičnim djelima u vezi njihove privredne djelatnosti:
 - (a) podnosilac zahtjeva;
 - (b) osoba zadužena za podnosioca zahtjeva ili koja provodi kontrolu nad njegovim upravljanjem;
 - (c) uposlenik koji je zadužen za carinske poslove podnosioca zahtjeva.
2. Međutim, kriterij iz člana 2(1a) ovog Aneksa se može smatrati ispunjenim kada carinski organ nadležan za donošenje odluke smatra da je prekršaj od manjeg značaja u odnosu na broj ili obim povezanih operacija, i carinski organ nema nikakve sumnje u dobre namjere podnosioca zahtjeva.
3. Kada osoba iz stava 1(b) ima boravište ili nastan u trećoj zemlji, carinski organ nadležan za donošenje odluke će ocijeniti ispunjavanje kriterija iz člana 2(1a) ovog Aneksa na osnovu evidencija i informacija koje su mu na raspolaganju.
4. Kada je podnosilac zahtjeva registriran prije manje od 3 godine, carinski organ nadležan za donošenje odluke će ocijeniti ispunjavanje kriterija iz člana 2(1a) ovog Aneksa na osnovu evidencija i informacija koje su mu na raspolaganju.

Član 4.

(Zadovoljavajući sistem vođenja trgovačkih i transportnih evidencija)

1. Kriterij iz člana 2(1b) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim ako su zadovoljeni sljedeći uvjeti:
 - (a) podnositelj zahtjeva održava računovodstveni sistem koji je u skladu sa općenito prihvaćenim računovodstvenim principima koji se primjenjuju u CEFTA Strani u kojoj se vode računi, omogućava revizije na bazi carinske kontrole i održava historijsku evidenciju podataka kako bi se omogućila revizija od trenutka unošenja podataka u spis;
 - (b) evidencije koje podnositelj zahtjeva vodi za carinske potrebe su integrirane u računovodstveni sistem podnosioca zahtjeva ili je moguće unakrsno provjeriti informacije sa računovodstvenim sistemom;
 - (c) podnositelj zahtjeva omogućava carinskom organu fizički pristup računovodstvenom sistemu i, kada je primjenjivo, svojim trgovačkim i transportnim evidencijama;
 - (d) podnositelj zahtjeva omogućava carinskom organu elektronski pristup računovodstvenim sistemima i, gdje je to moguće, trgovačkim i transportnim evidencijama u kojima se ti sistemi i evidencije drže elektronski;
 - (e) podnositelj zahtjeva ima logistički sistem koji identificira robu kao domaću ili stranu i navodi, prema potrebi, lokaciju robe;
 - (f) podnositelj zahtjeva ima administrativnu organizaciju koja odgovara vrsti i obimu poslovanja i koja je odgovarajuća za upravljanje protokom roba i ima interne kontrole koje mogu spriječiti, otkriti i ispraviti greške i spriječiti i otkriti nelegalne ili neregularne transakcije;
 - (g) kada je to primjenjivo, podnositelj zahtjeva ima uspostavljene zadovoljavajuće procedure za tretiranje dozvolama i ovlaštenjima odobrenim u skladu sa mjerama trgovinske politike ili se odnose na trgovinu poljoprivrednim proizvodima;
 - (h) podnositelj zahtjeva ima uspostavljene zadovoljavajuće procedure za arhiviranje svojih evidencija i informacija i za zaštitu od gubitka informacija;
 - (i) podnositelj zahtjeva osigurava da relevantni uposlenici dobiju instrukcije da obavijeste carinske organe kada god se otkriju poteškoće u pogledu usklađenosti, i uspostavlja procedure za obavješćavanje carinskih organa o takvim poteškoćama;
 - (j) podnositelj zahtjeva ima uspostavljene odgovarajuće sigurnosne mjere da bi zaštitio svoj kompjuterski sistem od neovlaštenog upada i da bi zaštitio dokumentaciju podnosioca zahtjeva;
 - (k) kada je to primjenjivo, podnositelj zahtjeva ima uspostavljene zadovoljavajuće procedure za tretiranje uvoznih i izvoznih dozvola u vezi sa zabranama i ograničenjima, uključujući i mjere za razlikovanje roba koje podliježu zabranama ili ograničenjima od drugih roba i mjere kojima se osigurava usklađenost tih zabrana i ograničenja.

2. Kada podnosilac podnese zahtjev samo za ovlaštenje kao privredni subjekt ovlašten za sigurnost i zaštitu, kao što je predviđeno članom 1(2b) ovog Aneksa, zahtjev iz stava 1(e) se ne primjenjuje.

Član 5. (Finansijska solventnost)

1. Kriterij iz člana 2(1c) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim kada podnosilac zahtjeva ispunji sljedeće:
 - (a) podnosilac zahtjeva nije u postupku stečaja;
 - (b) tokom prethodne 3 godine prije podnošenja zahtjeva, podnosilac zahtjeva je ispunjavao svoje finansijske obaveze u pogledu plaćanja carina i svih drugih dažbina, taksi i naknada koje se naplaćuju na ili u vezi sa uvozom i izvozom roba;
 - (c) podnosilac zahtjeva dokazuje na osnovu evidencije i informacija koje su na raspolaganju za prethodne 3 godine prije podnošenja zahtjeva, da ima dovoljno finansijskog potencijala da ispuni svoje obaveze imajući u vidu vrstu i obim poslovnih aktivnosti, uključujući neposjedovanje negativne neto imovine, osim u slučajevima kada za nju postoji pokriće.
2. Ako je podnosilac zahtjeva osnovan prije manje od 3 godine, njegova finansijska solventnost, kako se predviđa članom 2(1c) ovog Aneksa, provjerava se na osnovu evidencija i informacija koje su na raspolaganju.

Član 6. (Praktični standardi kompetentnosti i profesionalne kvalifikacije)

1. Kriterij iz člana 2(1d) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim ako je ispunjen jedan od sljedećih uvjeta:
 - (a) podnosilac zahtjeva ili osoba koja je zadužena za carinske poslove kod podnosioca zahtjeva poštuje jedan od sljedećih praktičnih standarda kompetentnosti:
 - (i) dokazano praktično iskustvo od najmanje 3 godine u carinskim poslovima;
 - (ii) standard kvalitete u pogledu carinskih poslova koji je usvojilo evropsko tijelo za standardizaciju;
 - (b) podnosilac zahtjeva ili osoba koja je zadužena za carinske poslove podnosioca zahtjeva je uspješno završila obuku koja obuhvata carinske propise koja je konzistentna sa i relevantna za obim njegovog angažmana na aktivnostima u vezi carinske aktivnosti, a koju je održao neko od dolje navedenih:
 - (i) carinski organ CEFTA Strane;
 - (ii) obrazovna ustanova koja je priznata za potrebe pružanja takve kvalifikacije od strane carinskih organa ili tijela CEFTA Strane koje je nadležno za profesionalno usavršavanje;
 - (iii) profesionalno ili trgovačko udruženje koje priznaju carinski organi CEFTA Strane ili koje je akreditirano u CEFTA Strani za potrebe pružanja takve kvalifikacije.

2. Ako je osoba koja je zadužena za carinske poslove podnosioca zahtjeva ugovorno lice, kriterij iz člana 2(d) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim ako je ugovorno lice privredni subjekt ovlašten za carinska pojednostavljenja, kako se navodi u članu 1(2a) ovog Aneksa.

Član 7. (Standardi sigurnosti i zaštite)

1. Kriterij iz člana 2(e) ovog Aneksa će se smatrati ispunjenim ako su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - (a) objekti koji se koriste u vezi s operacijama koje se odnose AEOPS pružaju zaštitu od nezakonitog upada i izgrađeni su od materijala koji se odupiru nezakonitom ulasku;
 - (b) poduzete su odgovarajuće mjere da bi se spriječio neovlašteni pristup kancelarijama, područjima za špediciju, mjestima za utovar, mjestima za teret i drugim relevantnim mjestima;
 - (c) mjere za rukovanje robom koje uključuju zaštitu od neovlaštenog uvođenja ili razmjene, pogrešnog rukovanja robom i od neovlaštenog rukovanja teretom;
 - (d) podnosilac zahtjeva je poduzeo mjere koje omogućavaju jasnu identifikaciju njegovih poslovnih partnera i osigurava putem provođenja odgovarajućih ugovornih aranžmana i drugih odgovarajućih mjera u skladu sa poslovnim modelom podnosioca zahtjeva da ti poslovni partneri osiguravaju sigurnost svog dijela međunarodnog lanca nabavke;
 - (e) podnosilac zahtjeva provodi u mjeri u kojoj je to dozvoljeno državnim zakonom sigurnosne provjere budućih uposlenika koji rade na pozicijama koje su sigurnosno osjetljive i provodi provjere postojećih uposlenika na takvim pozicijama periodično i tamo gdje to okolnosti zahtijevaju;
 - (f) podnosilac zahtjeva ima uspostavljene sigurnosne procedure za sve vanjske ugovarače pružaoce usluga;
 - (g) podnosilac zahtjeva osigurava da njegovi uposlenici koji su zaduženi za pitanja sigurnosti redovno učestvuju u programima da bi se podigla njihova svijest o tim sigurnosnim pitanjima;
 - (h) podnosilac zahtjeva je imenovao kontakt osobu koja je nadležna za pitanja u vezi sigurnosti i zaštite.
2. Kada je podnosilac zahtjeva nosilac certifikata za sigurnost i zaštitu koji je izdat na osnovu međunarodne konvencije ili međunarodnog standarda Međunarodne organizacije za standardizaciju, ili evropskog standarda evropskog tijela za standardizaciju, ovi certifikati će se uzeti u obzir prilikom provjere ispunjavanja kriterija iz člana 2(e) ovog Aneksa. Kriterij će se smatrati ispunjenim u mjeri u kojoj se ustanovi da su kriteriji za izdavanje tog certifikata identični ili ekvivalentni onima koji su propisani članom Article 2(e) ovog Aneksa.
3. U slučaju kada je podnosilac zahtjeva regulirani agent (avioprevoznik, posrednik, špediter, ili bilo koje drugo preduzeće koje osigurava sigurnosne kontrole u pogledu tereta ili pošte) ili je poznati pošiljalac (pošiljalac koji šalje teret ili poštu za vlastiti račun, a čije procedure ispunjavaju uobičajena pravila i standarde sigurnosti koji su dovoljni da se dozvoli prijevoz tereta ili pošte u bilo kojoj letjelici) i ispunjava zahtjeve zajedničkih osnovnih standarda o

sigurnosti avijacije, kriterij iz stava 1 će se smatrati ispunjenim u pogledu lokacija i operacija za koje je podnosilac zahtjeva dobio status reguliranog agenta ili poznatog pošiljaoca u onoj mjeri u kojoj kriteriji za odobravanje statusa reguliranog agenta ili poznatog pošiljaoca jesu identični ili ekvivalentni onima iz člana 2(e) ovog Aneksa.

Član 8. **(Uvjeti za prihvatanje zahtjeva za status OPS)**

1. Pored općih uvjeta za prihvatanje zahtjeva, podnosilac zahtjeva koji traži status OPS mora podnijeti i upitnik o samoprocjeni koji daju carinski organi, zajedno sa zahtjevom.
2. Privredni subjekt će podnijeti jedan jedinstveni zahtjev za status OPS u kojem obuhvata sve poslovne nastane na carinskoj teritoriji CEFTA Strane.

GLAVA II

PREDNOSTI KOJE PROIZLAZE IZ STATUSA OPS KOJI SE DAJE PUTEM DRŽAVNIH PROGRAMA OPS U CEFTA STRANAMA

Član 9. **(Olakšice u pogledu deklaracija prije polaska)**

1. Kada privredni subjekt ovlašten za sigurnost i zaštitu prema članu 1(2b) ovog Aneksa podnese u svoje vlastito ime deklaraciju prije polaska u formi carinske deklaracije ili deklaracije za ponovni izvoz, neće se tražiti nikakvi dodatni detalji osim onih koji su navedeni u tim deklaracijama.
2. Kada AEOS podnese u ime drugog lica, koje je također AEOS, deklaraciju u obliku carinske deklaracije ili deklaracije za ponovni izvoz, nikakvi drugi detalji se neće tražiti osim onih koji su navedeni u tim deklaracijama.

Član 10. **(Povoljniji tretman u pogledu procjene rizika i kontrole)**

1. Ovlašteni privredni subjekt (OPS) podliježe manjem broju fizičkih kontrola i kontrola dokumenata nego drugi privredni subjekti.
2. Ako je AEOS podnio ulaznu sažetu deklaraciju ili carinsku deklaraciju ili deklaraciju za privremeni smještaj ili ako je AEOS podnio obavijest i dao pristup detaljima u vezi svoje ulazne sažete deklaracije u svom kompjuterskom sistemu, carinski ured prvog ulaska će, kada je pošiljka odabrana za fizičku kontrolu, obavijestiti tog AEOS o toj činjenici. Ta obavijest se mora uraditi prije dolaska robe na carinsku teritoriju CEFTA Strane.

Ta obavijest će se, također, staviti na raspolaganje prijevozniku ukoliko se razlikuje od AEOS iz prvog podstava, pod uvjetom da je i prevoznik AEOS i uvezan je u elektronski sistem u vezi sa deklaracijama iz prvog podstava.

Obavijest se neće pružiti u slučaju kada može ugroziti provođenje kontrole ili njene rezultate.

3. Kada OPS podnese deklaraciju za privremeni smještaj ili carinsku deklaraciju prije predodjenja robe, carinski ured koja je nadležna da primi tu deklaraciju za privremeni smještaj ili carinsku deklaraciju će, ukoliko je pošiljka izabrana za carinsku kontrolu, obavijestiti OPS o toj činjenici. Ta obavijest će se izvršiti prije dolaska robe na carinu.

Ta obavijest se neće pružiti ukoliko može ugroziti vršenje kontrole ili njene rezultate.

4. Ako su pošiljke koje je deklarirao OPS izabrane za fizičku ili dokumentacijsku kontrolu, vršenje tih kontrola se tretira kao prioritet.
Po zahtjevu OPS, kontrole se mogu izvršiti na mjestu koje nije mjesto gdje roba mora biti predstavljena carini.
5. Obavijesti iz stavova 2 i 3 se neće ticati carinskih kontrola o kojima se odlučuje po osnovu deklaracija za privremeni smještaj ili carinske deklaracije nakon predodjenja robe.

Član 11. (Izuzetak od povlašćenog tretmana)

Povoljniji tretman iz člana 9. ovog Aneksa se neće primjenjivati na bilo koju carinsku kontrolu koja se odnosi na posebno povećani nivo prijetnje, ili obavezne kontrole koje su propisane drugim domaćim propisima CEFTA Strane.

Međutim, carinski organi će neophodnu obradu, formalnosti i kontrole za pošiljke koje je deklarirao AEOS provoditi prioritarno.

GLAVA III

PRIVREMENO STAVLJANJE VAN SNAGE, ODBIJANJE, POVLAČENJE I PONIŠTAVANJE STATUSA OVLAŠTENOG PRIVREDNOG SUBJEKTA U DRŽAVNIM PROGRAMIMA OPS CEFTA STRANA

Član 12. (Pravni efekti privremenog stavljanja van snage)

1. Kada dođe do privremenog stavljanja van snage ovlaštenja OPS zbog neusklađenosti bilo kojeg od kriterija iz člana 2. ovog Aneksa, svaka odluka koja je donesena u pogledu tog OPS, a koje je zasnovano na ovlaštenju OPS općenito ili na nekom od konkretnih kriterija koji su doveli do privremenog stavljanja van snage ovlaštenja OPS, carinski organi koji su donijeli tu odluku će je staviti van snage.
2. Privremeno stavljanje van snage odluke koja se odnosi na primjenu carinskih propisa koji su doneseni u pogledu OPS neće dovesti do automatskog stavljanja van snage ovlaštenja OPS.
3. Kada je odluka vezana za osobu koja je i AEOS i privredni subjekt ovlašten za carinska pojednostavljenja prema članu 1(2a) ovog Aneksa (AEOC) privremeno stavljena van snage umjesto da bude poništena, povučena ili izmijenjena, pri čemu:
 - (a) carinski organ smatra da postoji dovoljno osnova za poništavanje, povlačenje ili izmjenu rješenja, ali još uvijek nema sve neophodne elemente da bi odlučio o poništenju, povlačenju ili izmjeni;

- (b) carinski organ smatra da uvjeti za odluku nisu ispunjeni ili da OPS ne ispunjava obaveze prema ovlaštenju OPS i prikladno je dozvoliti OPS neko vrijeme da poduzme mjere da bi osigurao ispunjavanje uvjeta, odnosno ispunjavanje obaveza;
- (c) OPS zahtjeva takvo privremeno stavljanje van snage zato što je privremeno onemogućen da ispunji uvjete koji su postavljeni za rješenje, odnosno da ispunji obaveze prema toj odluci

zbog neispunjavanja uslova propisanih članom 2(d) ovog Aneksa, njegovo ovlaštenje AEOC-a će se privremeno staviti van snage, ali njegovo ovlaštenje AEOS-a ostaje važeće.

Kada se odluka vezana za osobu koja je i AEOS i AEOC privremeno stavi van snage u skladu sa 3(a), 3(b) ili 3(c) zbog neispunjavanja uvjeta iz člana 2(e) ovog Aneksa, njegovo AEOS ovlaštenje će biti privremeno stavljeno van snage, ali će njegovo AEOC rješenje i dalje ostati na snazi.

Član 13. (Odbijanje zahtjeva)

Odbijanje zahtjeva za dobijanje statusa OPS neće utjecati na postojeće povoljne odluke donesene za podnosioca zahtjeva u vezi sa carinskim zakonom, osim kada je odobravanje tih povoljnih rješenja zasnovano na ispunjavanju bilo kojih kriterija za status OPS za koje se dokazalo da nisu ispunjeni tokom ispitivanja zahtjeva za status OPS.

Član 14. (Povlačenje ovlaštenja)

1. Povlačenje ovlaštenja OPS neće utjecati na povoljne odluke koje su donesene u pogledu istog lica, osim kada je status OPS bio uvjet za takvu povoljnu odluku, ili je ta odluka zasnovana na kriteriju koji je naveden u članu 2. ovog Aneksa koji se više ne ispunjava.
2. Povlačenje ili izmjena povoljne odluke koja je donesena u pogledu nosioca ovlaštenja neće automatski utjecati na ovlaštenje OPS koje to lice posjeduje.
3. U slučaju kada je isto lice i AEOS i AEOC, primjenjivo je zbog neispunjavanja uvjeta iz člana 2(d) ovog Aneksa, povlači se ovlaštenje AEOC dok ovlaštenje AEOS ostaje na snazi.

U slučajevima kada je isto lice i AEOS i AEOC, zbog neispunjavanja uvjeta iz člana 2(e) ovog Aneksa, povlači se ovlaštenje AEOS dok ovlaštenje AEOC ostaje na snazi.

Član 15. (Poništenje)

1. Carinski organi će poništiti ovlaštenje OPS ukoliko su ispunjeni svi dolje navedeni uvjeti:
 - (a) odluka o ovlaštenju OPS je donesena na osnovu netačnih ili nekompletnih informacija;

- (b) OPS je znao ili je razumno trebao znati da su informacije netačne ili nekompletne;
 - (c) da su informacije bile tačne i kompletne, rješenje o statusu OPS bi bilo drugačije.
2. OPS se obavještava o poništenju.
 3. Poništenje stupa na snagu od datuma na koji je prvobitna odluka postalo važeće ako nije drugačije navedeno u ovlaštenju OPS u skladu sa carinskim zakonom.